

Suomalaisen kirkollisen työn keskus
TOIMINTAKERTOMUS 2018

Sisällysluettelo

Puheenjohtajien tervehdys	3
1. Keskusjärjestön toiminta	4
1.1. Vuosikokous ja luottamushenkilöt	4
1.2. Johtokunta	5
1.3. Talous	5
1.4. Alueelliset neuvottelupäivät	6
2. Tiedotus	7
2.1. Rengas-lehti	7
2.2. Sähköinen viestintä	8
3. Kirkollinen työ	8
3.1. Rippikoulu ja nuorisotyö	8
3.2. Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia	10
3.3. Ystäväpalvelu ja kriisituki	11
3.4. Pappien yhdys- ja tukihenkilö	11
3.5. Seminaarit	12
4. Seurakuntatoiminta	12
4.1. Paikallisseurakuntien toimitilat	12
4.2. Alueet ja seurakunnat	13
4.2.1. Pohjoinen: Bremen, Hampuri, Kiel, Lyypekki	13
4.2.2. Länsi: Düsseldorf, Köln, Münster, Ruhrin alue	15
4.2.3. Lounas: Frankfurt, Karlsruhe, Rhein-Neckar	17
4.2.4. Etelä: München, Nürnberg, Stuttgart	20
4.2.5. Itä ja keski: Berliini, Bielefeld, Dresden, Hannover	22
Liitteet	
Lähetyskannatus	26
Johtokunta, papit, työntekijät	27
Jumalanpalvelustilasto	28
Tilasto kirkollisista toimituksista	29
Seurakuntien jäsenmäärät	30
Suomalaiset Saksassa -tilasto	31

Kannen kuva: Elise Harjunpää

2018 - tiedotuksen, tietosuojaan ja henkilömuutosten vuosi

Puheenjohtajien tervehdys

Juhlavuoden 2017 jälkeen kulunut vuosi 2018 on toivotavasti tarjonnut seurakunnille mahdollisuuden pienoi-
seen hengähdystaukoon ja voimien keräämiseen. On
iloitettu tavallisistakin jumalanpalveluksista ja vuoden kier-
toon kuuluvista juhlista sekä muista normitapahtumista.
Edellisen vuoden juhlintaa on voitu muistella hyvillä mie-
lin, mutta on oltu tyytyväisiä myös siitä, että tänä vuonna
selvitään vähemmällä järjestelyillä.

Vuonna 2018 SKTK on aktiivisesti alkanut kehittää ja
uudistaa tiedotusta. Tiedotuksen kenttä muuttuu: elektro-
nisen viestinnän kehitys on nopeaa ja se valtaa yhä
enemmän jalansijaa painetulta medialta. Nuoret sukupol-
vet ovat kotonaan uudessa kehityksessä ja kasvavat sen
mukana. Vanhemmille sukupolville se on osittain kuin
vieras kieli: hieman työläs opetella, mutta jos haluaa olla
osa uutta viestintäympäristöä ja osallistua siihen aktiivi-
sesti, sen käyttö on opeteltava. Jokaisella on silti mah-
dollisuus itse päättää, millä tavalla tai miten paljon sosi-
aalista mediaa käyttää. Näin myös seurakunnissa: miten
uudet tiedotuskanavat ja yhteydenpitomahdollisuudet
voisivat palvella omaa seurakuntaa?

Huhtikuussa 2018 johtokunnan, pappien ja toimiston
työntekijöiden yhteisessä palaverissa tiedotusta keskityt-
tiin pohtimaan kahdesta näkökulmasta: meitä haastaa
paitsi viestinnän nopeasti muuttuva kenttä, myös kape-
neva budjetti. Painettu Rengas-lehti on meille edelleen-
kin kunnia-asia. Miten voimme säilyttää tasokkaan pape-
rilehden, mutta pysyä samalla osana nykyaikaista tiedo-
tusta ja sen vaatimaa osaamista? Sekä Rengas-lehti että
uudet tiedonvälityskanavat vaativat tekijöiltään paljon
työaikaa. Miten jakaa aika järkevästi? Miten viestinnän
uudet näköalat viedään seurakuntiin ja miten tähän pro-
sessiin saadaan kaikki ikäryhmät mukaan?

Päätimme viedä huhtikuun työskentelyn tulokset aluepäi-
ville keskusteltaviksi ja kysyä suoraan seurakuntalaisten
mielipiteitä ja ehdotuksia. Näin tehtiin ja prosessi etenee.

Muutoin kulunutta vuotta leimasivat SKTK:n toimiston
muutto, EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulminen ja
henkilömuutokset. 11 vuoden tauon jälkeen SKTK:n toi-
misto Hannoverissa muutti takaisin EKD:n kirkkohallituk-
sen tiloihin ja sai käyttöönsä hieman enemmän tilaa.

Tietosuoja-asetuksen muuttuminen teetti toimistolla pal-
jon ylimääräistä työtä, jota juuri kukaan ei käytännössä
huomaa, mutta joka oli tehtävä, jotta lain kirjain täyte-
tään. Lännen pappi Anna-Maari Tölle sai äitiysloman
sijaisekseen Helena Eckhoffin, joka toimi lännen alueen
pappina vuosina 2000-2012 ja on ollut sijaisena myös
etelän ja pohjoisen alueella. Pohjois-Saksan pappi Päivi
Vähäkangas siirtyi Suomeen kirkon ulkosuomalaistyön
palvelukseen ja on nyt yhteyshenkilömme siellä. Hänen
sijaisekseen valittiin vuoden loppuun asti Annika
Schmidt, entinen SaSu-rippikoululainen, nykyinen pappi.
Toimen varsinaiseksi haltijaksi valittiin 1.1.2019 alkaen
Katri Oldendorff.

Kuluneena vuonna järjestettiin Berliinissä Saksan ja
Suomen kirkkojen välinen konsultaatio, jossa meitä
edusti pappien koordinaattori Hanna Savukoski. Saimme
lisäksi kutsun Berliinin Suomen suurlähetystöön tutustu-
maan lähetystön toimintaan, pohtimaan yhteistyö-
mahdollisuuksia ja solmimaan yhteyksiä. Työ ja toiminta
suomalaisissa seurakunnissa on jatkunut vireänä, ja jopa
uusia halukkaita on ilmoittautunut Leipzigin suomalaisten
keskuudesta. Yhteistyö kielikoulujen, Merimieskirkon,
DFG:n, Suomen suurlähetystön ja muiden meille luonte-
vien yhteistyötahojen kanssa jatkuu ja se on osin jopa
tiivistynyt.

Kiitos kaikille Saksan suomalaisen kirkollisen työn vas-
tuunkantajille tärkeästä työstä!

*Annaliisa Kühn
puheenjohtaja*

*Essimari Kairisto
varapuheenjohtaja*

Kuvat: Outi Tuulani, privat

1. Keskusjärjestö tarjosi seurakuntatyölle vakaat puitteet

**SKTK:n vuosikokous järjestettiin Hannoverissa. Toiminnallinen tulos oli Suomen kirkon tuen vähene-
misestä huolimatta odotettua parempi. Aluepäivillä
pohdittiin median ja viestinnän muuttumisen työ-
lemme asettamia haasteita.**

1.1. Vuosikokous Hannoverissa

Suomalaisen kirkollisen työn keskus ry:n sääntömääräi-
nen vuosikokous pidettiin lauantaina 17. maaliskuuta
hotelli Hanns-Lilje-Hausissa Hannoverissa.

Vieraanamme olivat juuri Suomen kirkon arkkipiispaksi
valittu Espoon piispa Tapio Luoma, kirkon ulkosuomalais-
työn koordinaattori Susanna Merikanto-Timonen sekä
Suomen Berliinin suurlähetystöstä konsuli Minna Kuro-
nen. Pohjois-Saksan merimieskirkkoa edustivat Johanna
Elo-Schäfer ja Satu Oldendorff.

SKTK:n 18 jäsenestä 16 suomalaista seurakuntaa ja suo-
malais-saksalaisten nuorten yhteisö (GfdJ) olivat lähettä-
neet kokoukseen virallisen edustajansa. Dresdenin seu-
rakunnan edustaja ei ikäväksemme päässyt paikalle ju-
nayhteyden petettyä. GfdJ:lla ei sääntöjensä mukaan ole
äänivaltaa SKTK:n vuosikokouksessa. Vuosikokouksen
puheenjohtajana toimi SKTK:n monivuotinen, entinen
puheenjohtaja Karl-Friedrich von Knorre.

Kuva: Ritva Prinz

*Suomen evankelis-luterilaisen kirkon uudeksi arkkipiispaksi
valittu Tapio Luoma toi vuosikokoukseen tervehdyksen.*

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Saksan suomalaisen kirkollisen työn uusitun strategian
esillä pitäminen ja toteuttamisen varmistaminen.

Antaa tietoa ja tukea seurakuntien toimintaan ja velvolli-
suuksiin liittyvissä kysymyksissä.

Edesauttaa seurakuntien jäsenhankintaa tiedotuksellisin
keinoin.

Jatkaa aloitettua aluekeskusten tukemista vuosikokouk-
sen päättämässä laajuudessa sekä vastata niissä toimi-
vien kolmen seurakunta-assistentin työnantajavelvoitteis-
ta.

Johtokunnan erovuoroisten jäsenten vaalissa varapu-
heenjohtajaksi valittiin uudelleen, ilman vastaehdokkaista,
Essimari Kairisto (Düsseldorf).

Erovuorossa olleista johtokunnan jäsenistä Pirjo Fried-
rich ja Leena Nikula (molemmat München) eivät asettu-
neet enää ehdolle. Uutena johtokunnan varsinaiseksi
jäseneksi kahdeksi vuodeksi valittiin Henna Thi-
miopoulos (München) ja Mirja Raussi (Rhein-Neckar).
Uudeksi varajäseneksi valittiin Jari Stachon (Köln).

Johtokunnassa jatkoivat ei erovuorossa olleet puheen-
johtaja Annaliisa Kühn (Dresden), varsinaiset jäsenet
Maria Sabelus (Kiel) ja Stella Weißenburg (Berliini) sekä
varajäsen Reetta Niemi (Lyypekki).

Tilintarkastajiksi valittiin uudelleen Minna Schotten ja
uutena Teija Wilms. Kummankin kotiseurakunta on Düs-
seldorf. Johtokunnan ilmoitus valita toiminnanjohtaja
Mauri Lunnamo kassanhoitajaksi seuraavaan vuosiko-
koukseen asti merkittiin tiedoksi.

Vuosikokous hyväksyi yksimielisesti johtokunnan ehdo-
tuksen vuoden 2017 tilinpäätökseksi sekä myönsi tili- ja
vastuuvapauden johtokunnalle ja kassanhoitajalle. Toi-
mintakertomus 2017 hyväksyttiin yhdellä lisäyksellä.

Vuoden 2018 toiminta- ja taloussuunnitelma hyväksyttiin
sellaisenaan. Seuraavan vuoden (2019) suunnitelmaan
ehdotettiin tarkempaa sanamuotoa Pohjois-Saksan meri-
mieskirkon tilojen kansalaispalvelupisteestä kirjoitettaes-
sa.

Vuosikokouksen aiemmin tekemän päätöksen mukaan
sääntömääräiset vuosikokoukset pidetään pysyvästi
Hannoverissa. Seuraava vuosikokous päätettiin pidettä-
väksi 16.3.2019 hotelli Hanns-Lilje-Hausissa.

Mauri Lunnamo

1.2. Johtokunta kokoontui viisi kertaa

Johtokunnan käsittelyyn tulleet asiat valmisteltiin SKTK:n molempien puheenjohtajien, pappien koordinaattorin ja yhdistyksen toiminnanjohtajan muodostamassa työryhmässä, joka kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Huhtikuun kokousta valmisteltiin puhelinkokouksena.

Johtokunta piti neljä varsinaista kokousta ja käsitteli niissä 63 asialistan kohtaa. Suomalaispappeja edusti johtokunnan työskentelyssä pappien koordinaattori. Kokousten valmistelijana ja sihteerinä toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja. Johtokunnan ja pappien yhteisen vuosittaisen tapaamisen aiheena oli tiedotus ja viestintä ja se pidettiin huhtikuussa Hannoverissa.

Johtokunnan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat olivat luettavissa www.rengas.de-sivuilla samaan aikaan kuin ne lähetettiin kokousten osallistujille.

Johtokunnan kokoonpano sekä pappien ja toimihenkilöiden nimet löytyvät tämän kertomuksen sivulta 27.

1.3. Taloudenhoitajan kertomus

Tilinpäätös osoittaa toimintakulujen olleen € 427.868,55 (edellisenä vuonna € 432.960,50) ja toiminnallisen tuloksen päätyneen alijäämäiseksi € -1.553,11 (vuonna 2017 -13.791,44 €). Kertomusvuoden talousarviossa oli varauduttu tulouttamaan omasta vapaasta pääomasta 17.200 € tuloksen nollaamiseksi, joten taloussuunnitelmaan verrattuna toiminnallinen tulos oli budjetoitua 15.646,89 € (3.451,56 €) parempi.

Taseen arvo laski 6.542,88 € (- 5.407,39 €) päättyen 213.349,30 € (219.892,18 €) loppusummaan.

Saksan suomalaisen kirkollisen työn rahoituksesta suurin osa saatiin edelleen kirkkojemme väliseen keskinäiseen sopimukseen perustuen Saksan evankeliselta kirkolta (EKD). Edelliseen vuoteen verrattuna luvuissa ei tapahtunut muutoksia. SKTK:lle sekä pappien palkkaukseen ja toimintakuluihin osoitettiin € 163.000,-.

Lisäksi EKD korvasi maakirjoille suomalaispappien työnantajakuluja € 434.096,20 (€ 427.049,28).

Kuva: Ritva Prinz

Johtokunta 2018

Suomen evankelis-luterilaiselta kirkolta saamamme rahoitus laski pysyvästi ja oli toimintavuonna 100.000 euroa (108.000 €).

Seurakuntien omassa käytössä olevien toimintatilojen vuokratuluihin osoitetut avustukset olivat kertomusvuonna viisituhatta euroa pienemmät kuin kahtena edellisenä vuonna eli 58.744 €.

Saadut lahjoitukset	2017 (€)	2018 (€)	muutos (€)
Alue- ja nuorisotoiminta	1.458,33	1.054,77	-403,56
Kirkollinen työ	3.578,34	3.575,00	-3,34
Rengas	21.888,33	23.978,50	2.090,17
Yhteensä	26.925,00	28.608,27	1.683,27

Vuokratulot Frankfurtin, Hannoverin ja Kölnin seurakuntien sekä Berliinin Suomi-keskuksen tiloista olivat yhteensä noin € 83.297,30. Omarahoituksella maksettavaksi jäi siis lähes € 25.000.

Suomi-Seuran ulkosuomalaisten tiedotusvälineiden toimintaan ja järjestöjen tiedotukseen myöntämää avustusta saimme toimintavuonna samoin kuin edellisvuonna 600,00 €.

SKTK:n oman varainhankinnan osuus oli € 45.223,02 (vuotta aiemmin € 40.106,69) eli 11 % kokonaistuloista. Omarahoitus koostuu pääosin Renkaan mainostuloista sekä seminaarien ja kurssien osallistumismaksuista.

Menopuolella seurakuntatoimintaan käytettiin 40 % (edellisvuonna 41 %) kaikista kuluista.

Saksan suomalaiset seurakunnat rahoittivat toimintansa edelleen omalla varainhankinnallaan sekä saamallaan lahjoituksilla.

Kirjanpito pidettiin ja tilinpäätös tehtiin yhdistyksen toimistossa toiminnanjohtajan toimiessa johtokunnan nimitämänä kassanhoitajana. Tilintarkastuksen toimittivat Hannoverissa 22.-23.2.2019 vuosikokouksen valitsemat tilintarkastajat Minna Schotten ja Teija Wilms.

Tarkemmat tiedot yhdistyksen taloudesta löytyvät tilipäätöksestä ja taseesta 2018.

EKD:n tuki pappien toimintaan	2017 (€)	2018 (€)
Pohjoinen (28010 *)	6.731,07	6.704,00
Länsi (38010)	6.763,28	6.735,00
Lounas (48010)	6.837,02	6.810,00
Etelä (58010)	7.200,83	7.171,00
Itä ja keski (68010)	7.633,80	7.603,00
Yhteensä	35.166,00	35.023,00

* suluissa olevat numerot tarkoittavat tilipäätöksessä esiintyviä kirjanpidon tilinumeroita

Mauri Lunnamo

Myös Rengas-lehden tulevaisuus puhutti aluepäivillä.

1.4. Aluepäivillä pohdittiin viestintää ja kirkkoraatien toimintaa

Lännen alueen seurakunnat kokoontuivat aluepäiville Kölniin 4.11. Itä-keski ja pohjoisen seurakunnat tapasivat Bremnessä 10.-11.11. ja etelän ja lounaan seurakunnat Pullachissa samana viikonloppuna. Seuraavan vuoden toiminnan suunnittelun lisäksi pohdittiin, miten vastaamme vähenevien resurssien ja viestinnän muuttuvan kentän haasteisiin. Lisäksi seurakuntien vastuunkantajat saivat päivitettyä tietoa kirkkoraatien tehtävistä ja vastuista.

Ritva Prinz

2. Viestintä muuttuu - miten vastaamme haasteeseen?

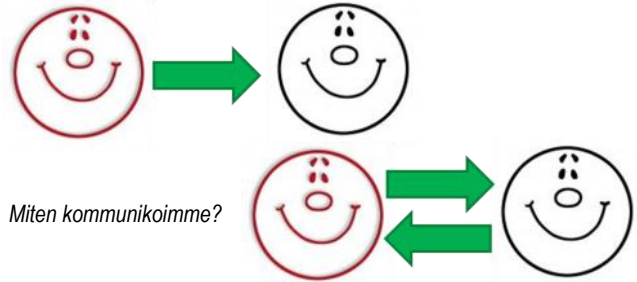
Rengas-lehdessä kerrottiin monipuolisesti niin kirkollisista kuin muistakin Suomi-aiheista. Sosiaalisessa mediassa erityisesti blogi herätti kiinnostusta. Sähköinen uutiskirje sai hyvän vastaanoton. Viestinnän tulevaisuuden suunnitteleminen aloitettiin sekä johtokunnassa että aluepäivillä.

2.1. Rengas-lehden aiheet ulottuivat prinssistä naisten pappeuteen

Rengas-lehti ilmestyi vuoden 2018 aikana kuusi kertaa painosmäärän ollessa keskimäärin 4.533 (4.558 vuonna 2017). Kaikki numerot lähtivät postiin aikataulun mukaisesti. Edellisvuosien tapaan seurakunnat ja kielikoulut jakoivat loka-marraskuun ja joulukuun lehteä myyjäisissä ja muissa joulunajan tilaisuuksissa (yhteensä 1.045 kpl). Lehden taittajana toimi Marija Skara, päätoimittajana yhdistyksen toiminnanjohtaja Mauri Lunnamo ja toimittajana Ritva Prinz. Lehden kustannukset olivat € 2,35 painettua lehteä kohden (2017 € 2,35).

Laajempia aihekokonaisuuksia käsiteltiin neljässä lehdessä: vuoden 1918 sota (1-2), Suomalaisen kirkollisen työn strategia vuoteen 2025 (3-4), Naiset pappeina 30 vuotta (5-6) ja surun kohtaaminen (10-11). Teemojen kirjoon kuului lisäksi niin nuorten laatimia ”uusia teesejä” Lutherin malliin, vinkkejä lapsen tukemiseen surussa, kertomus Suomen kuninkaaksi vuonna 1918 valitusta saksalaisesta prinssistä, ulkoministeriön satavuotinen taival, asiaa passin hakemisesta ja kirjeäänestyksestä, vaikutelmia pohjoismaisilta elokuvapäiviltä, Norjan suomalaispapin kuulumisia, ajatuksia kolehdin merkityksestä kuin piispa Henrikin ja nunna Valburgin elämäkertomuksetkin. Kahdessa lehdessä ilmestynyt pakina nosti esiin ajankohtaisia teemoja Suomesta ja syksyllä aloitettiin sarja luonnonyrteistä.

Vuoden aikana kerrottiin viiden seurakunnan henkilöstä tai kuulumisista sekä Pohjois-Saksan merimieskirkosta ja ”Kävele naiselle ammatti” –tapahtumasta. Kertomusvuonna tapahtuneet pappien vaihdokset toivat lehteen lukuisia lähtevien pappien hyvästelyjä ja uusien esittelyjä. Yhteistyö Suomi-koulujen kanssa jatkui joka lehdessä Suomi-koulujen tiedottajan (Sari Kiddle) koordinoimana. Sekä suurlähetystö että Suomen Saksan-instituutti julkaisivat tiedotteen lehden joka numerossa. DFG:n tapahtumista tiedotettiin tarpeen mukaan seurakuntasivuilla. Yhteistyö seurakuntien, niiden tiedottajien, pappien ja eri yhteistyötahojen kanssa oli suunnitelmallista ja sujuvaa. Lehden takakannessa ilmestyi maksettu koko sivun il-

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Rengas-lehti

Rengas-lehti ilmestyy kuusi kertaa ilmestymissuunnitelman mukaisesti. Tuotetaan monipuolista sisältöä, joka huomioi eri ikäluokat ja seurakunnat. Ainakin neljässä lehdessä on laajempi aihekokonaisuus (ns. pääaihe). Julkaistaan kolme pakinaa ajankohtaisista suomalaisista teemoista. Kielikoulujen kuulumisia julkaistaan jokaisessa numerossa yhteistyössä Saksan Suomi-koulujen neuvoston kanssa. Suurlähetystön ja Suomen Saksan-instituutin tiedotteita julkaistaan lehden jokaisessa numerossa, DFG:n tapahtumista kerrotaan tarpeen mukaan. Mainosmyynnin kokonaistavoite on 10.000,- euroa.

Sähköinen viestintä

Ajantasaisen tiedottamisen päävälineitä ovat kotisivut www.rengas.de ja Facebook-sivu ”Suomalaiset seurakunnat Saksassa”. Sähköinen uutiskirje lähetetään sen tilanneille 6-8 kertaa toimintavuoden aikana. Blogi ilmestyy edelleen joka toinen viikko. Facebook-sivulla julkaistaan uutta sisältöä 3-4 kertaa viikossa. Facebook-keskustelupalstoja seurataan ja keskusteluun osallistutaan yhteistyössä pappien kanssa tarpeen mukaan. Instagramin päivittämistä jatketaan tiimityönä vuorovieroin kanavalla @rengaszfka. Tiimiin löydetään vuoden aikana yksi uusi vapaaehtoinen. Nuorten kanavaa @sas_u_team päivittävät nuorisotyöstä vastaavat papit yhdessä nuorten kanssa. Saksan suomalaisen kirkollisen työn YouTube-kanavalla julkaistaan 10 kertaa vuoden aikana itse tuotettu video. Lisäksi tuotetaan ammatti-ihmisen avulla video kasteen merkityksestä ja kastetilaisuuden järjestämisestä.

Muuta

Seurakuntien tiedottajille järjestetään vuoden ensimmäisellä puoliskolla kaksi päivän mittaista koulutustilaisuutta, yksi Hannoverissa ja toinen Frankfurtissa. Seurakuntia ja pappeja tuetaan tiedotuksellisissa tehtävissä. Suomen kirkon ulkosuomalaisyön kanavilla kerrotaan työstämme tammi-helmikuussa ”kuukauden maana”.

moitus kolmessa numerossa. Mainosmyynnin tulos jäi n. 1000 euroa (10 %) alle tavoitteen, mikä johtui lähinnä vuosi-ilmoitusten vähentyneestä määrästä.

2.2. Videoita sosiaalisessa mediassa

Kotisivumme ovat osoittautuneet toimiviksi. Vuoden kuluessa tiedottaja vaihtui useammassa seurakunnassa. Heitä opastettiin alkuun henkilökohtaisesti, koska tiedottajien koulutus jouduttiin aikataulusyistä siirtämään vuoden 2019 alkuun.

Facebook-sivullamme on 478 seuraajaa. Entiseen tapaan jatkettiin ”viikon vinkkejä” ja jaettiin yhteistyötahojemme postauksia. Tuottamamme ”kuukauden maa” -lyhytvideoita julkaistiin tammi-helmikuussa Suomen kirkon ulkosuomalaistyön Facebook-sivulla. Videot olivat Facebookin tilaston mukaan parhaimmillaan 1200 henkilön nähtävissä. Hyvin tavoittivat omat Rengas-blogia mainostavat postauksemme, jotka näki jopa 1700-1800 ihmistä vinkkiä kohden. Suosittuja olivat myös tuottamamme video Sasu-ripareista (1860 tavoitettua) sekä jakamamme linkki joulukalenteriin (1133 tavoitettua) ja Suomen tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän videotervehdys (2313 tavoitettua).

Pappien ohjaamina nuoret kertoivat kesän rippikoululeireiltä innokkaasti Instagramissa (sasu_team). Suomalaisen kirkollisen työn Instagram-tiliä (rengaszfka) päivittivät papit, johtokunnan jäsenet, ”riviseurakuntalaiset” ja Renkaan toimittaja edelleen vuoroviikoin. Päivittäjien joukko kasvoi vuoden aikana kolmella. Tilaa jia tiillämme rengaszfka oli vuoden lopussa 234.

Renkaan YouTube-kanavalla julkaistiin kahdeksan videota, sekä hartauksia lapsille että mainoksia ja koostetta tapahtumista (”Kävele naiselle ammatti” ja joulumyyjäiset). Eniten (240 kertaa) katsottiin Saksan suomalaispappeja esittelevää videota. Kastevideon suunnittelu aloitettiin, mutta toteutus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Blogi ilmestyi kesätaukoa lukuun ottamatta säännöllisesti joka toinen viikko. Kirjoittajat vaihtuivat osittain, mutta kirjoittajien määrä säilyi samana. Kaiken kaikkiaan blogia klikattiin vuoden aikana 4845 kertaa.

Sähköinen uutiskirje lähetettiin uutta MailChimp-palvelua käyttäen 23.2., 23.3., 25.4., 4.7., 27.9. ja 20.12. Kirjeen tilaajia oli kertomusvuoden lopussa 470. Sen avaa keskimäärin 55 % saajista ja 10-24 % klikkaa jotain viestissä olevaa linkkiä.

Loppukeväästä toteutettiin EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämät toimenpiteet ja tietosuojaselosteemme saatettiin ajantasaiseen muotoon.

Huhtikuun johtokunnan, pappien ja työntekijöiden yhteisessä kokouksessa aloitettiin viestinnän tulevaisuuden suunnitteleminen. Erityisesti pohdittiin, miten voimme parhaiten vastata viestinnän kentän muutokseen resursien vähetessä. Aihetta työstettiin edelleen aluepäivillä ja prosessi jatkuu vuonna 2019.

Ritva Prinz

3. Kirkollinen toiminta

3.1. Rippikoulu ja isoskoulutus (Sasu ja IsoSasu): JuureS kokosi nuoria

Vuoden 2018 päätavoitteena oli rippikoulu- ja nuorisotyön sujuva jatkuminen, tiiviin yhteyden kehittäminen nuorten, nuorten aikuisten ja nuorisotyötä tekevien pappien välille sekä nuorten ja nuorten aikuisten aktivoiminen mukaan yhteiseen seurakuntatyöhön. Lisäksi pyrittiin koko työalan päivittämiseen uuden rippikoulusuunnitelman mukaisesti sekä yhteistyön ja näkyvyyden lisäämiseen mm. Instagramin avulla. Kaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat suurelta osin. Rippikoululaisten määrä ylitti tavoitteen. Sen sijaan isoskoulutusten osallistujamäärät jäivät vähäisiksi, myöskään kaikkia isos- ja aparipaikkoja ei voitu täyttää vähäisten hakijamäärien tähden. Instagramin käyttö lisääntyi edelleen ja sitä hyödynnettiin molemmilla rippikoululeireillä ja informaatiokanavana nuorten tapahtumista tietoa jaettaessa.

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Vuonna 1983 alkaneen saksansuomalaisen rippikoulutyön jatkumisen turvaaminen sekä tiivis yhteistyö nuorten ja nuorten aikuisten sekä nuorisotyötä tekevien pappien välillä. Lisäksi tavoitteena on uuteen, vuonna 2017 piispainkokouksen hyväksymään rippikoulusuunnitelmaan perehtyminen, ja oman rippikoulu- ja isostyömme käytäntöjen päivittäminen sen pohjalta. Edelleen tahdomme aktivoida nuoria ja nuoria aikuisia yhteiseen suunnitteluun ja seurakuntatoiminnan kehittämiseen. Panostetaan yhä enemmän Instagramin käyttöön viestintäkanavana sekä suunnitellaan ja toteutetaan nuorten kanssa esimerkiksi blogeja tai videohartauksia.

Rippikoulu

Toimintavuonna pyritään tavoittamaan rippikoulun kautta vuonna 2003 tai sitä aikaisemmin syntyneitä nuoria henkilökohtaisen seurakuntayhteyden piiriin. Tavoitteena on 30 rippikoululaisen kokonaisryhmä. Rippikoululaisille

järjestetään tutustumisviikonloppu Oberurselissa 23.-25.3.2018. Suomessa toteutettavia rippileirejä järjestetään kaksi: yhteistyökumppaneina ovat Salon seurakunta sekä Ylöjärven seurakunta. Koska yhteistyö Salon seurakunnan kanssa päättyy toimintavuoteen, tulee heti vuoden alkupuolella saada sopimus uuden yhteistyöseurakunnan kanssa, jotta vuoden 2019 leirien markkinointi voidaan aloittaa kesällä.

Isoskoulutus ja muu nuorisotyö

Tavoite on, että isoskoulutukseen osallistuu vähintään 20 nuorta, joista 10 toimii kesän rippikoululeireillä isosen tehtävissä. Varttuneemmat nuoret voivat toimia apuohjaajina. Nuoret saavat isoskoulutuksessa valmiudet ryhmänohjaajana toimimiseen rippikoululeireillä tai kielikoulujen motivaatioleireillä sekä järjestötoiminnan taitoja ja valmiuksia itseohjautuvan toiminnan organisointiin. Isoskoulutus painottuu pääosin kahteen vuoden aikana järjestettävään viikonloppuleiriin (maalis- ja marraskuu). Lisäksi isoskoulutukseen kuuluu itsenäisiä tehtäviä ja oman lähialueen suomalaisen seurakunnan toimintaan osallistumista. Aiempien vuosien tapaan nuoria kutsutaan mukaan aluepäiville omassa kiintiössään. Nuoria kannustetaan yhä enemmän kantamaan vastuuta Sasu-toiminnan näkyvyydestä sosiaalisessa mediassa monipuolisin tavoin. Lokakuussa järjestettävä viikonloppuleiri (JuureS) Wittenbergissä yhdistää juuri rippikoulun käyneitä ja tänä vuonna myös erityisesti varttuneempia Sasu-nuoria sekä aktiivisesti Sasu-toiminnassa mukana olleita nuoria Espoosta, Salosta ja Ylöjärveltä. Viikonloppuleiri toteutetaan yhteistyössä GfJ:n kanssa. Leirin tavoitteena on tukea nuorten ja nuorten aikuisten kristillistä kasvua, vahvistaa seurakuntayhteyttä ja motivoida nuoria etsimään omaa hengellistä identiteettiään ja paikkaansa seurakuntatoiminnassa sekä tarjota elämyksellinen opintomatka reformaation lähteille. Paikallisia nuorten iltoja pyritään lisäämään ja kehittämään. Nuoria aikuisia kohdataan myös kantapöydissä ja muissa matalan kynnyksen toiminnoissa.

Rippikoulu

SKTK:n järjestämille saksalais-suomalaisille rippileireille Salossa ja Ylöjärvellä osallistui vuonna 2018 yhteensä 37 rippikoululaista. Leireillä oli mukana 9 isosena toiminutta nuorta, joista viisi Salon leirillä ja 4 Ylöjärvellä. Salossa oli lisäksi 1 nuori aikuinen apuohjaajana. Leirin ohjaajina toimivat Salossa Matti Nikkanen ja Anna-Maari Tölle ja Ylöjärvellä Päivi Lukkari ja teologian opiskelija Anni Schöbel. Ylöjärven leirillä oli lisäksi saman kokoinen ryhmä ylöjärvisiä rippikoululaisia, isosia ja ohjaajia. Salossa tämä ei toteutunut, vaan leirille osallistui Salon seurakunnasta ainoastaan yksi rippikoululainen ja yksi isonen. Rippikouluun kuului yhteinen viikonlopun mittainen tutustumisjakso Oberurselissa maaliskuussa 2018 sekä tutus-

tumista saksalaisen sekä suomalaisen seurakunnan toimintaan väliajan tehtävien kautta.

Rippikoulun ohjaajien suunnitteluseminaaria ei toteutettu, koska Salon seurakunnasta ei ollut tänä vuonna mukana ohjaajia ja Ylöjärven toinen ohjaaja ei opintojensa tähden olisi voinut osallistua seminaariin. Tavoitteena oli ollut perehtyä suunnitteluseminaarissa intensiivisesti Suomen kirkon uuteen rippikoulusuunnitelmaan „Suuri ihme“ ja suunnitella sen soveltamista Saksan suomalaisessa rippikoulu- ja nuorisotyössä. Suunnitteluseminaarin peruunnuttua papit ovat perehtyneet suunnitelmaan itsenäisesti. (Rippikoulusuunnitelma löytyy osoitteesta: www.sakasti.fi -> rippikoulusuunnitelma 2017.)

Lokakuussa rippikoululaisia osallistui Wittenbergissä järjestettävään MegaJuureS-tapahtumaan, ks. alla. Ylöjärven seurakunnan kanssa käynnistettiin neuvottelut yhteistyösopimuksen jatkamisesta kolmella vuodella (2020-22). Sen sijaan Malmin kanssa suunniteltu useampivuotinen yhteistyösopimus kariutui siihen, että suurella seurakuntayhtymällä ei ole mahdollisuuksia yhden yksittäisen leirin erityistoiveiden huomioimiseen. Tästä johtuen käynnistettiin tunnustelut yhteistyön aloittamisesta Riihimäen seurakunnan kanssa vuodesta 2020 alkaen.

Kuva: Annika Schmidt

JuureS-viikonloppu järjestettiin Wittenbergissä.

Isoskoulutus

Isoskoulutusviikonloppuja järjestettiin kaksi: 2.-4.3 Hattungenissa ja 2.-4.11. Josefstalissa. Hattungenin koulutukseen osallistui 12 nuorta ja sen vetäjinä toimivat Anna-Maari Tölle ja Päivi Vähäkangas. Josefstalin isoskoulutukseen osallistui 15 nuorta ja sen vetäjinä toimivat Hanna Savukoski ja Matti Nikkanen sekä lisäksi Lounais-Saksan alueella toiminut pappisharjoittelija (Vikarin) Dorothee Becker.

Muu nuorisotyö

Lokakuun puolivälissä järjestettiin Sasu-riparien 35-vuotisen juhluvuoden kunniaksi rippikoulu- ja nuorisotyön yhteinen suurleiri MegaJuureS Wittenbergissä. Tapahtumaan osallistui 51 nuorta, joista 7 oli Espoon Olarin seurakunnasta, 12 Ylöjärveltä, 6 GfdJ:n nuoria ja loput men-

neen ja aiempien kesien rippikoululaisia ja isosia. Apuohjaajia oli mukana yksi ja vetäjiä 5: Antti Malinen Espoosta, Martti Kauppinen Ylöjärveltä sekä Päivi Lukkari, Matti Nikkanen ja Annika Schmidt Saksasta. Viikonlopun aikana kuljettiin Wittenbergissä Lutherin jalanjäljissä ja pohdittiin Lutherin oivallusten ja reformaation merkitystä nuorten elämässä tänä päivänä.

Nuorisojärjestö GfdJ järjesti vuotuisen nuorisotapaamisen, Jugendtreffin, Kasselissa. Osallistujia tässä viikonlopputapahtumassa oli 20 ja Päivi Vähäkangas kävi pitämässä nuorille hartauden.

Nuorisotyötä järjestettiin myös alueellisesti. Nuorteniltoja pidettiin vuoden 2018 aikana Düsseldorfissa. Nuoret on pyritty ottamaan mukaan päätöksentekoon ja toiminnan suunnitteluun. Edellisten vuosien tavoin aluepäiville oli varattu kiintiöt nuorten edustajille, ja heitä osallistui Itä-keski-pohjoisen aluepäiville 2 ja lännen aluepäiville 1. Lounas-etelän aluepäiville ei osallistunut nuorten edustajaa.

*Anna-Maari Tölle ja Päivi Vähäkangas (07/2018 asti)
ja Päivi Lukkari (08/2018 alkaen)*

3.2. Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia: ”Kävele naiselle ammatti” –tempaus innosti

Seurakuntien lähetyskannatustavoite ylitettiin reilusti. ”Kävele naiselle ammatti” –tapahtuma toteutettiin yhteensä 16 paikkakunnalla. Se sai liikkeelle yli 250 ihmistä ja tuotti 172 ammattia.

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Lähetystyön tukikohde on Lähetysseuran kummilapsityö Botswanassa ja kansainvälisen diakonian tukikohde on Kirkon Ulkomaanavun hallinnoima Naisten Pankki. Tavoitteena on kerätä lähetyskohteille koko Saksan alueella vuoden aikana 2 € / seurakuntalainen.

Nostetaan edelleen seurakuntalaisten itseymmärrystä lähetystyön vastuunkantajina. Tiedotetaan kohteista ja niissä tehtävästä työstä joka toisessa Renkaassa. Päivitetään kohteiden tietoja säännöllisesti nettisivuille ja toimitetaan seurakuntiin ajankohtaista infomateriaalia sekä kummi- ja kiertokirjeitä. Seurakuntien lähetysvastaaville lähetetään vuoden aikana kaksi lähetystyön infokirjettä. Kannustetaan lähetystyön yhteyshenkilöitä ja muita lähetystyöstä kiinnostuneita osallistumaan Naisten Pankin järjestämään Viestinviejä-nettikoulutukseen.

Järjestetään Naisten Pankin ideoima ”Kävele naiselle ammatti” -varainkeruutempaus syyskuussa 2018 kahdessatoista kaupungissa.

Saksan suomalaisille seurakunnille asetettu lähetyskannatustavoite vuodelle 2018 oli 2 € / seurakuntalainen. Tämä saavutettiin ja samalla ylitettiin, kun kokonaissumma oli 19.486 € ja jäseniä 7.835. Kannatuksen määrä oli siten 2,49 € / jäsen. SKTK:n vuosikokouksen valitsemia tukikohteita oli kaksi: Kirkon Ulkomaanavun Naisten Pankki ja Suomen Lähetysseuran Botswanan Francistownin kummikoululaiset. Botswanaan mennyt tuki oli 7.838 €. Näillä lahjoituksilla tuetaan noin 150 lapsen koulunkäyntiä ja ammattiin valmistumista Francistownissa. Naisten Pankin tukemiseen seurakunnat osallistuivat kolehdeilla ja ”Kävele naiselle ammatti” -tempauksella. Naisten Pankin tukemiseen saatiin lahjoituksia yhteensä 10.577 €. ”Kävele naiselle ammatti” -tempaus tuotti 5.172 €. Osallistuvia seurakuntia oli tänä vuonna 16 ja kävelijöitä laskujen mukaan 257. Tempauksen tarkoitus on auttaa kehitysmaiden naisia kouluttautumaan ammatteihin, joka helpottaisi heidän omaa ja koko kyläyhteisön elämää. Kannatuksen perusteella saimme 172 ammattia kokoon. Kirkon Ulkomaanavun muihin kohteisiin kerättiin 300 €. Muihin seurakuntien valitsemaan avustuskohteisiin lähetettiin 770 €.

Jumalanpalvelusten yhteydessä seurakuntalaisia informoitiin kolehtikohteista. Seurakunnissa on lähetystyön yhteyshenkilöitä, joille osoitettiin infokirjeitä vuoden aikana. Muu informaatio tuli Rengas-lehden kautta kaikille lukijoille.

*Päivi Lukkari (08/2018 asti) ja
Helena Eckhoff (09/2018 alkaen)*

Tilasto lähetyskannatuksesta löytyy sivulta 26.

3.3. Ystäväpalvelu: koulutusseminaarissa pohdittiin päihderiippuvaisen kohtaamista

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Vuoden 2018 tavoitteena on saattaa valmiiksi Auttamisen ABC-opas.

13.-14.10 järjestetään Neuendettelsaussa ystäväpalveluseminaari, jonka aiheena on päihderiippuvaisen kohtaaminen ystäväpalvelussa.

Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistyötä suurlähetystön kanssa erityisesti kriisitilanteiden varalta. Vuoden aikana pyritään saattamaan loppuun paikalliset kriisivalmiussuunnitelmat.

3.4. Pappien koordinaattori: organisoimista ja edustamista

Vuosi 2018 oli pappien kokoonpanossa muutosten vuosi, sillä pitkään tehtävässä ollut Pohjois-Saksan pastori, Päivi Vähäkangas siirtyi hoitamaan ulkosuomalaistyön koordinaattorin viransijaisuutta Suomen kirkkohallitukseen ja lännen alueen pastori Anna-Maari Tölle jäi äitiysvapaalle. Elokuussa lännen alueella aloitti äitiysloman sijaisena alueella aikaisemmin tehtävää hoitanut Helena Eckhoff ja Pohjois-Saksan papin sijaisena toimi syyskuuden ajan Annika Schmidt.

Pohjois-Saksan uuden papin rekrytointiprosessi aloitettiin Suomen kirkkohallituksen ulkoasiainosastolla loppukeväästä. Tehtävän hakuprosessi sekä haastattelut olivat elokuussa. Koordinaattori osallistui rekrytointiprosessiin antamalla tietoja suomalaisesta kirkollisesta työstä ja vastaamalla tullessiin kyselyihin puhelimitse ja sähköpostitse elokuun aikana.

Vuoden 2018 aikana koordinaattori valmisti ja johti noin kerran kuukaudessa pidetyt pappien puhelinpalaverit. Lisäksi hän osallistui SKTK:n johtokunnan valmistelutyöryhmän sekä SKTK:n johtokunnan kokouksiin Saksan suomalaispappien edustajana.

Aikaisempien vuosien tapaan papit kokoontuivat kaksi kertaa vuoden aikana keskustelemaan yhteisistä teemoista sekä suunnittelemaan yhteisiä valtakunnallisia työtehtäviä. Keväällä papit tapasivat ulkosuomalaistyön piispan, nykyisen arkkipiispan, Tapio Luoman sekä kirkon ulkosuomalaistyön koordinaattori Susanna Merikanto-Timosen Hannoverissa ennen SKTK:n vuosikokousta. Kevään työseminaarin tilalla pidettiin vuonna 2018 SKTK:n työntekijöiden, puheenjohtajien sekä suomalaispappien kesken yhteinen työyhteisöpäivä suomalaisen

Kauan odotettu ystäväpalveluseminaari järjestettiin 13. ja 14. lokakuuta Neuendettelsaussa Baijerin evankelis-luterilaisen kirkon koulutuskeskuksessa. Seminaarin aiheena oli päihderiippuvaisen kohtaaminen ystäväpalvelutoiminnassa. Seminaariin osallistui kattava joukko vapaaehtoisia auttajia eri puolilta Saksaa.

Seminaarin yhteydessä järjestetyssä yhteistyöneuvottelussa päätettiin suositella seurakunnille ystäväpalvelupuhelimesta luopumista niiden vähäisen käytön vuoksi. Sielunhoitopyynnöt tulee jatkossa ohjata alueen papille, jonka vastuulla on tarvittaessa ohjata tukea tarvitseva henkilö ystäväpalvelun piiriin. Kertomuskaudella lisäksi selkeytettiin ystäväpalvelun lomakkeita ja ohjeita.

Auttamisen ABC-oppaan valmistuminen siirtyi seuraavalle vuodelle.

Matti Nikkanen

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Pappien työneuvottelujen ja -kokoontumisten järjestäminen, valmistelu ja johtaminen

- pappien yhteinen puhelinpalaveri n. kerran kuukaudessa
- työseminaari keväällä ja syksyllä
- vuosikokouksen yhteydessä pappien työkokous
- pappien ja johtokunnan yhteinen suunnitteluseminaari huhtikuussa

Koordinaattorin tehtäviin kuuluu Saksan suomalaispappien työn kehittäminen sekä työolojen parantaminen.

Tiivis yhteistyö SKTK:n toiminnanjohtajan, puheenjohtajien, johtokunnan sekä työntekijöiden kanssa. Osallistuminen kaikkiin valmistelutyöryhmän sekä johtokunnan kokouksiin pappien edustajana.

Yhteydenpito kirkon ulkosuomalaistyön toimistoon.

Uusien pappien työhön perehdyttäminen.

Suomalaispappien edustaminen tarpeen mukaan erilaisissa tilaisuuksissa.

konsultin johdolla. Syksyn työseminaari järjestettiin lokakuussa Eisenachissa. Syksyn työseminaarissa suunniteltiin tulevaa toimintaa ja jaettiin työtehtäviä vuodelle 2019. Suurempina teemoina olivat mm. tietotekniikan hyödyntäminen työssä, Saksan suomalaisten seurakuntien sekä Suomi-koulujen "yhteistyön korit" sekä tulevat yhteiset leirit, retket ja kirkkopäivät 2019. Lisäksi työseminaarissa mietittiin yhdessä Ritva Prinzin johdolla vuoden 2019 viestintää sekä Mauri Lunnamon kanssa SKTK:n aluebudjetit ja taloussuunnitelmaa vuodelle 2019.

Vuoden 2018 aikana koordinaattori edusti Saksan suomalaisia pappeja eri tilaisuuksissa. Keväällä koordinaattori vieraili EKD:ssa yhdessä ulkosuomalaistyön piispa Tapio Luoman sekä kirkon ulkosuomalaistyön koordinaattori Susanna Merikanto-Timosen kanssa.

Kesäkuussa koordinaattori oli mukana Berliinissä järjestetyssä "Friedensverantwortung der Religionen" -tilaisuudessa yhdessä Päivi Lukkarin kanssa.

Kesäkuun lopussa Berliinissä järjestettiin ensimmäistä kertaa kolmen eri maan yhteinen konsultaatio, johon osallistuivat EKD:n edustajat sekä delegaatiot Suomen ja Ruotsin kirkkoista. Koordinaattori oli mukana Suomen delegaatiossa. Konsultaatiossa keskusteltiin ajankohtaisista kirkollisista teemoista, pakolaistilanteesta, kirkkojen

tulevaisuuden haasteista sekä yhteistyöstä eri kirkkojen välillä.

Syyskuussa koordinaattori oli mukana suurlähetystön järjestämässä tilaisuudessa Berliinissä yhdessä SKTK:n johtokunnan puheenjohtajien, toiminnanjohtajan sekä muiden Saksan suomalaispappien kanssa. Itsenäisyyspäivän kunniaksi pidetyssä suurlähetystön järjestämässä tilaisuudessa Saksan suomalaispappeja edustivat Päivi Lukkari ja Annika Schmidt.

Hanna Savukoski

3.5. Seminaarit: erityistä kiinnostusta herätti Irja Askolan vierailu Hampurin merimieskirkolla

Tammikuussa järjestettyyn naisten seminaariin osallistui 53 + 2 naista. Seminaarin teema oli "Rakennanko vai rakennunko?" ja sen vetäjinä toimivat teologian tohtori, kouluttaja Outi Lehtipuu Tampereelta ja pastori Päivi Lukkari. Ruhrin alueen naisten kaksipäiväinen syysseminaari keräsi 16 naista tutustumaan Suomen presidenttien rouviin.

Dresdenissä, Hannoverissa ja Bielefeldissä järjestettiin seminaareja, joissa pohdittiin tunteita, niiden tunnistamista ja ilmaisemista. Dresdenissä järjestettiin lisäksi seminaari aiheesta väkivallaton vuorovaikutus. Lyypeissä pidettiin seminaari Suomen herätysliikkeistä ja Hampurin merimieskirkolla Irja Askola piti seminaarin aiheesta "Naisten vuoro". Rhein-Neckarissa järjestettiin neljä seminaari-iltaa. Osallistujia seminaareissa oli vaihtelevasti, 3-20. Positiivinen poikkeus oli Irja Askolan semi-

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Tavoitteena on suomenkielisen perinteen ylläpitäminen ja syventäminen sekä hengellisen kasvun mahdollisuus. Papi toteuttavat seurakunnissa teemaseminaareja, jotka pyritään järjestämään jumalanpalveluksen, naisten aamiaisen tai muun tapahtuman yhteyteen. Lisäksi toteutetaan viikonlopputapahtumana naisten seminaari, johon tavoitteena on saada 50 osallistujaa.

naari, joka kokosi yhteen nelisenkymmentä naista. Seminaarissa toteutettua ja Facebookissa julkaistua videota on katsottu yli 1000 kertaa.

Viiniä ja virsiä -iltoja järjestettiin vuoden aikana vähintään kerran Bielefeldissä, Hampurissa, Hannoverissa ja Lyypeissä.

Päivi Lukkari

4. Musiikki ja liikuntatapahtumat toivat väriä seurakuntien elämään

4.1. Seurakuntien toimitilat

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Mahdollistaa seurakuntien omien toimitilojen ylläpitämisen niiden oman rahoituksen kausivaihteluista huolimatta.

Hessen-Nassaun evankelinen maakirkko avusti Frankfurtin seurakunnan toimitilojen vuokranmaksua 17.744,- eurolla seurakunnan kerätessä omana varainhankintaan lopun toimitilarahoituksen. SKTK siirsi saamansa avustuksen Frankfurtin suomalaiselle seurakunnalle, joka hoitaa itse tilojensa kuukausittaisen vuokranmaksun.

Suomen kirkon SKTK:lle maksamasta toimintaavustuksesta maksettiin Berliinin Suomi-keskukselle vuokratukea 18.000,- euroa. Berliinin maakirkko (Evangelische Kirche Berlin-Brandenburg-schlesische

Oberlausitz) rahoitti 2.000,- eurolla pääkaupungin suomalaisten toimitilaa. SKTK hoiti edelleen Suomi-keskuksen kuukausittaisen vuokranmaksun ja sai vuokran ja vuokratuen erotuksen Suomi-keskus ry:ltä.

Seurakuntayhtymä rahoitti edelleen 19.500,- eurolla Kölnin suomalaisten kokoontumistilojen vuokraa. Myös täällä SKTK vuokrasopimuksen haltijana vastaa kuukausittaisesta vuokrasta ja Kölnin suomalainen seurakunta korvaa sen ja tuen erotuksen SKTK:lle. Hannoverin suomalaisen seurakunnan kokoontumistilan 1.500,- euron vuosivuokraan SKTK sai Hannoverin maakirkolta samansuuruisen avustuksen. Bielefeldin rovastikunta tuki nyt viimeistä vuotta kaupunkinsa suomalaisen seurakunnan toimintaa 1.680,- eurolla.

Seurakunta- tai kirkkotilojen käyttömaksupyynnöjä ei toimintavuonna tullut allekirjoittaneen tietoon.

Mauri Lunnamo

4.2. Alueet ja seurakunnat

4.2.1. Pohjoinen: Bremen, Hampuri, Kiel, Lyypekki

Seurakuntaelämän keskus olivat monenlaiset jumalanpalvelukset. Retkikirkot ja lauluillat olivat suosittuja. Emeritapiispa Irja Askolan vierailu Hampurin merimieskirkolla tavoitti striimauksen kautta yli 1000 katsojaa.

Hampuri

Jumalanpalveluksia pidettiin vuoden aikana yhteensä 13 (keväällä 8). Kielikoululaisille pidettiin molempien lukukausien alussa omat jumukset, lisäksi pappi osallistui kielikoulun kevät- ja joulujuhlaan. Maalis-toukokuussa merimieskirkolla oli työntekijävaihdossa kanttori Suomesta, mikä rikastutti musiikkitoimintaa. Kevätkauden jumalanpalveluksiin mahtui gospelmessu, luomakunnan sunnuntain perhekirkko sekä musiikkimessu "Wähäväkisten juhla-laveisu", jonka jälkeen vietettiin Päivi Vähäkankaan lähtöjuhla. Kevään kohokohtia oli emeritapiispa Irja Askolan vierailu merimieskirkolla naisten ordinaation 30-vuotisjuhlien kunniaksi. Striimauksen kautta tilaisuus tavoitti toistatuhatta katsoijaa.

Syyskuussa vietimme "Kävele naiselle ammatti" -puisto-jumalanpalvelusta. Sen lisäksi syyskuussa pappi osallistui "Nacht der Kirchen" -tapahtumaan, "Tag des Friedens" -tapahtumaan ja piti lapsensa menettäneille hartauden.

Pappi piti hartauksia noin kerran kuussa sekä viini- ja virsi-illan keväällä ja syksyllä. Toukokuussa hän toteutti Eurooppa-viikon avajaishartauden Hampurin ekumeenisessa foorumissa. Keväällä ja syksyllä pappi piti Kirchenkreisin kautta ekumeenisen hartauden St. Petri -kirkossa saksaksi.

Bremen

Yhteensä jumalanpalveluksia pidettiin 5. Messuja oli kevätkaudella kaksi, joista pääsiäiskirkon yhteydessä toimitettiin myös kaste. Pappi piti elämäntapa-illan sekä lauluillan, jossa perehdyttiin virsikirjan lisävihon virsiin. Syksyllä vietettiin kaksi messua, josta yksi oli iltakirkko aluepäivien yhteydessä. Sen lisäksi joulukuussa järjestettiin joulukirkko ja "Kauneimmat joululaulut".

Lyypekki

Jumalanpalveluksia pidettiin 5. Seurakunnan pitkäaikainen puheenjohtaja luopui tehtävästään ja uutena puheenjohtajana aloitti Reetta Niemi. Messuja vietettiin kevään aikana kaksi. Pappi piti keväällä seminaarin, jossa tutustuttiin suomalaisiin herätysliikkeisiin, sekä maakuntalauluillan. Syksyn ensimmäinen messu oli Kielin seurakun-

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Hampuri 13 jumalanpalvelusta, joista vähintään yksi musiikkimessu ja yksi yhteispohjoismainen jumalanpalvelus. Kielikoululaisille järjestetään erikseen kaksi jumalanpalvelusta. Pappi pitää säännöllisesti viikkohartauksia ja osallistuu "Nacht der Kirchen" -tapahtuman toteuttamiseen. Lisäksi järjestetään viini- ja virsi-iltoja ja vähintään yksi teemaseminaari.

Bremen 5 jumalanpalvelusta, joista yksi retkikirkko yhdessä Hannoverin seurakunnan kanssa ja yksi gospelmessu. Yhden jumalanpalveluksen yhteydessä pidetään raamattu-/lauluseminaari. Pappi alustaa naisten keskusteluilloissa ja vierailee kielikoulussa.

Kiel 5 jumalanpalvelusta, joista yksi retkikirkko Lyypekin seurakunnan kanssa. Pappi osallistuu keskusteluaamiaisille ja järjestää lauluillan keväällä ja syksyllä sekä jatkaa elämäntapa-ryhmää. Joulukirkon yhteydessä lauletaan kauneimpia joululauluja. Pappi vierailee kielikoulussa.

Lyypekki 5 jumalanpalvelusta, joista yksi retkikirkko Kielin seurakunnan kanssa. Pappi pitää kahdesti syksyllä ja kahdesti keväällä jonkin teemallaan (seminaari, viini&virsi tms.). Joulujumalanpalveluksen yhteydessä lauletaan kauneimpia joululauluja.

Lisäksi ylläpidetään yhteyksiä alueen keskeisiin yhteistyötahoihin kuten suomalaisten kansalaispalvelupisteeseen Hampurissa, kunniakonsuleihin, DFG:hen, pohjoismaisiin kirkkoihin sekä muihin ekumeenisiiin yhteistyökumppaneihin.

nan kanssa yhteinen retkikirkko Plöniin. Pappi osallistui Suomi-koulun kokoukseen syksyllä ja tutustui Suomi-koulun opettajiin. Syksyllä järjestettiin myös viini- ja virsi-ilta ja pappi osallistui kirkkoraadin kokoukseen. Sen lisäksi pidettiin syyskaudella messu ja joulukirkko sekä "Kauneimmat joululaulut". Joulukirkkoon osallistui myös Suomi-koulu musiikkiesityksellä ja Lucia-kulkuella.

Kiel

Jumalanpalveluksia pidettiin 5, joista 2 keväällä. Pappi jatkoi säännöllisiä elämäntapa-iltoja ja piti keväällä lauluillan, jossa opetettiin virsikirjan lisävihon virsiä. Syksyn ensimmäinen messu oli retkikirkko Plöniin Lyypekin seurakunnan kanssa. Sen lisäksi syksyllä oli vielä toinen messu ja joulukirkko sekä "Kauneimmat joululaulut". Pappi osallistui myös seurakuntaraadin kokoukseen.

*Päivi Vähäkangas (-31.7.) ja
Annika Schmidt (20.8.-)*

Seurakuntien luottamushenkilöt ja kanttorit

BREMEN

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Kaarina Lindemann
Varapj. – 2. Vorsitzende	Marjatta Steding
Jäsenet – Mitglieder	Hannele Järvinen, Leena Passiniemi, Kirsti Lieske
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Nadja Steding, Tiina Böse
Rengas, Internet	Hannele Järvinen
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Ulla Kostia-Mielke
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Kirsti Lieske
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Anna-Liisa Kothe
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Leena Passiniemi
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Marianne Ilse-Baumann, Anneli Toikka-Steudle

KIEL

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Pirjo Menges
Varapj. – 2. Vorsitzende	Maria Sabelus
Jäsenet – Mitglieder	Raili Stuhr, Tuire Spielvogel, Leena Paschen
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Ingrid Goertz, Mika Stuhr
Rengas, Internet	Maria Sabelus
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Urkuri/Organist Dr. Hans Christoph Menges
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Tuire Spielvogel, Leena Paschen
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Raili Stuhr
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Raili Stuhr
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Riikka Eriksson-Schulz, Torsten Schulz

LYYPEKKI – LÜBECK

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Reetta Niemi
Varapj. – 2. Vorsitzende	Milja von Fragstein
Jäsenet – Mitglieder	Eija Langhoff, Kirsti Ide
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Heinz Peter Koop, Sisko Struckmeyer
Rengas, Internet	Reetta Niemi
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Dagmar Koptein, Timo Schmidt
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Kirsti Ide
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Inga Sjölund
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Kirsti Ide
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Sirkka Houriez, Inkeri Kosunen-Bittner

4.2.2. Länsi: Düsseldorf, Köln, Münster, Ruhrin alue

Jumalanpalveluspaikkoja: Bochum, Dorsten, Hattingen

Seurakunnat tukivat SKTK:n yhteisiä lähetystyökohteita ja osallistuivat syksyllä ”Kävele naiselle ammatti” -tempaukseen. Yhteydet saksalaisiin ja kansainvälisiin seurakuntiin paikkakunnilla ovat hyvät ja yhteistyö toimii. „Kauneimmat joululaulut” laulettiin jokaisessa seurakunnassa marras- tai joulukuussa. Tiedotusta on aktivoitu sähköpostilistoilla, joilla voidaan paria päivää ennen tapahtumaa muistuttaa seurakuntalaisia tulevista tapahtumista.

Düsseldorfissa pidettiin 7 jumalanpalvelusta, joista yksi oli kastejumalanpalvelus ja yksi toteutettiin helluntaimainnantaina ekumeenisena yhdessä saksalaisten yhteistyöseurakuntien kanssa. Seurakunnan kuoro oli mukana lähes jokaisessa jumalanpalveluksessa tukien virsilaulua tai esiintymässä. Kuoro vieraili myös LVR-Klinikumissa esittäen oman ohjelmiston suomalaisista kansanlauluista. Raamattu- ja keskustelupiiri kokoontui papin johdolla säännöllisesti kodeissa. Lasten pyhäkoulua pidettiin keskiviikkoisin 10 kertaa kahdessa ryhmässä (3-8 vuotiaat / yli 8 vuotiaat). Nuortenilta järjestettiin kerran kevään aikana.

Kölnissä oli 9 jumalanpalvelusta, joista kiirastorstain iltamessu toteutettiin yhdessä saksalaisen isäntäseurakunnan kanssa. Kesäkuun messussa vieraili mieskuoro Pyhäjärveltä esiintyen yhdessä Kölnin oman kuoron kanssa. Seurakunnan kuoro esitti gospellauluja lokakuun jumalanpalveluksessa. Aluepäivän jumalanpalvelukseen osallistui myös muiden alueen seurakuntien edustajia. Syyskuussa vietettiin yhteistä jumalanpalvelusta konventin kansainvälisten seurakuntien kanssa. Perhepyhäkoulu toteutettiin keväällä 4 kertaa, mutta toiminta oli syyskaudella tauolla. Vanhenevien seurakuntalaisten „Ikivihreät”-ryhmä on suuri ja aktiivinen ja pappi on siellä tervetullut osallistuja. Kuoro tuki joululaulutilaisuutta omalla osuudellaan.

Münsterin seurakunnassa vietettiin 6 messua. Kuoro toimi aktiivisesti ja lauloi jokaisessa jumalanpalveluksessa ja järjesti myös joululaulutilaisuuden marraskuussa. Pyhäkoulua ei valitettavasti järjestetty tällä kaudella. Pappi järjesti kerran keskusteluseminaarin „Kun suru kohtaa” -teemalla.

Ruhrin alueella jumalanpalveluksia järjestettiin 2 kertaa Bochumissa, 2 Hattingenissa ja 1 Dorstenissa. Toiminnan keskus on Bochumissa, mutta alue on laaja ja toimintaa myös muualla. Maaliskuussa oli isoskoulutuksen yhteydessä ja lokakuussa naisten syysseminaarin päätteeksi jumalanpalvelus Hattingenissa. Dorstenissa viete-

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Kaikenikäisten suomalaisten tavoittaminen ja kutsuminen seurakuntaelämään on työn painopiste. Panostetaan tiedotukseen ja viestintään etenkin sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on myös hyödyntää Liekit-musikaaliprojektin myötä syntyneitä musiikki-, tanssi-, ja ilmaisuryhmiä seurakuntaelämässä ja pitää niiden avulla seurakuntien välistä yhteistyötä yllä. Säännöllinen kuoro-toiminta jatkuu Kölnissä, Düsseldorfissa sekä Münsterissä.

Pappi osallistuu kansainväliseen ja ekumeeniseen työhön asemapaikkansa konventin istunnoissa, maakirkon Euroopan sisäisen ekumenian työryhmässä sekä toteuttamalla yhteisiä jumalanpalveluksia seurakuntiansa alueilla toimivien kristillisten tahojen kanssa. Alueella tarjotaan tarpeen mukaan sielunhoitoa sekä diakonia- ja kriisitukea. Pappi vierailee kauden aikana kaikissa alueen kielikouluissa.

Köln: 10 jumalanpalvelusta, joista kolme on perhejumalanpalvelusta, vähintään yksi toteutettuna yhteistyössä isäntäseurakunnan kanssa ja yksi musiikkipainotteinen erityismessu.

Düsseldorf: 6 jumalanpalvelusta, joista yksi on perhejumalanpalvelus ja yksi erityismessu kuoron kanssa toteutettuna.

Münster: 6 jumalanpalvelusta, joista yksi on perhejumalanpalvelus ja yksi erityisjumalanpalvelus, kuten kansanlaulukirkko tai gospelmessu.

Ruhrin alue: 5 jumalanpalvelusta, joista yksi toteutetaan naisten syysseminaarin yhteydessä ja yksi retkikirkkona tai yhdessä saksalaisen seurakunnan kanssa.

Muu hengellinen seurakuntatyö: Düsseldorfissa raamattu- ja keskustelupiiri kokoontuu kerran kuukaudessa. Säännöllinen pyhäkoulu yli 3-vuotiaille järjestetään Düsseldorfissa 10 kertaa vuoden aikana ja perhepyhäkoulu Kölnissä 8 kertaa. Tavoitteena on myös järjestää yksi vuorokauden mittainen perheleiri, jonka toteutukseen kutsutaan mukaan alueen isosia. Münsterissä pyhäkoulua vietetään tarpeen mukaan ennen jumalanpalvelusta, tavoitteena on vähintään 1 pyhäkouluhetki vuoden 2018 aikana. Alueella järjestetään vuoden kuluessa vähintään 2-4 nuorteniltaa vuorotellen Kölnissä ja Düsseldorfissa. Kaikissa alueen seurakunnissa pidetään ”Kauneimmat joululaulut” -tapahtuma. Muita hartaustilaisuuksia, teemailtoja tai seminaareja järjestetään tarpeen mukaan.

tään kerran vuodessa joulujumalanpalvelusta. Pappi vieraili kontaktipiirissä kaksi kertaa vuoden aikana.

*Anna-Maari Tölle (-19.8.) ja
Helena Eckhoff (20.8.)*

Seurakuntien luottamushenkilöt ja kanttorit

DÜSSELDORF

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Essimari Kairisto
Varapj. – 2. Vorsitzende	Anneli Born
Jäsenet – Mitglieder	Pirjo Mau, Tuula Ahonen-Giersch, Ulla Begemann, Jana Jipp
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Katriina Forsman
Rengas, Internet	Anneli Born
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Kaija Nuoranne
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Tuula Ahonen-Giersch, Helena Eckhoff
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Katriina Forsman
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Ulla Begemann
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Margareta Pyykkönen-Bloemer, Hilikka Herbst

KÖLN

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Annika Ostendorf
Varapj. – 2. Vorsitzende	Tiina Lehto-Steenblock
Jäsenet – Mitglieder	Zoran Uroic, Iina Fischer, Tuulia Hokkanen (-12/2018), Tia Grounsell, Riitta Sengebusch, Pirjo Ostendorf
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Johanna Ihme
Rengas, Internet	Tiina Lehto-Steenblock
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Ville Enckelmann, Antti Koivisto, Sari Karjalainen
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Ritva Pförtner, Johanna Ihme, Jari Stachon
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Tuulia Hokkanen
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Riitta Sengebusch
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Jürgen Dietrich, Wilhelm Slawyk

MÜNSTER

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Paula Dierig
Varapj. – 2. Vorsitzende	Ulla Luhtanen
Jäsenet – Mitglieder	Ingrid Ranft, Heidi Yppärilä-Wolters, Mirja Schoon, Tuula Herrmann
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Riitta Rekola, Merja Lipka
Rengas, Internet	Ulla Luhtanen
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Liisa Hoffmann
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Tuula Herrmann, Mirja Schoon
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Heidi Yppärilä-Wolters
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Ingrid Ranft
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Elizabeth Fry, Annmari Christersson-Wiegers

RUHRIN ALUE

Puheenjohtaja – Vorsitzende
 Varapj. – 2. Vorsitzende
 Jäsenet – Mitglieder
 Varajäsenet – Ersatzmitglieder
 Rengas, Internet
 Kassanhoitaja – Kassenwartin
 Tilintarkastajat – Kassenprüfer

Helena Kehrmann
 Maija Kuhn
 Anja Maßel, Ritva Käpernick, Marjatta Szurawitzki, Irma Koßmann
 Anja Exner
 Terhi Varkila
 Ritva Käpernick
 Albrecht Winkler, Arja Geesmann

4.2.3. Lounas: Frankfurt, Karlsruhe, Rhein-Neckar

Jumalanpalveluspaikkoja: Freiburg, Gießen, Kassel, Ludwigshafen am Rhein, Niedergandern, Schotten

Vuosi 2018 oli ”paluuta” perus-seurakuntatyön pariin ja normaaliin viikkotoimintaan suuren juhluvuoden jälkeen. Vuoden 2017 aikana järjestetyt suuret juhlat ja isot tapahtumat näkyivät kuitenkin yhä kertomusvuoden aikana toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Suomen itsenäisyyden juhluvuoden teema ”yhdessä” ei jäänyt vain juhluvuoteen vaan yhteistyön kehittäminen ja toiminnan rakentaminen yhdessä muiden suomalaisten toimijoiden kanssa antoi leimansa myös vuodelle 2018.

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Suomalaispapin tavoitteena on tukea alueella asuvia ja alueelle matkustavia suomalaisia elämän eri tilanteissa sekä tarjota apua sitä tarvitseville.

Vuoden 2018 tavoitteena on kehittää ja syventää alueilla olevaa viikkotoimintaa. Aktivoida seurakunnan vapaaehtoisia ja tavoittaa eri-ikäisiä seurakuntalaisia sekä alueelle muuttavia suomalaisia. Lisäksi tavoitteena on pyrkiä luomaan uusia tapoja yhteistyön lisäämiseksi muiden alueella toimivien suomalaistoimijoiden kanssa (mm. DFG, Suomi-koulu).

Frankfurt 12 jumalanpalvelusta, joista yksi toteutettuna yhteistyössä Dornbuschin isäntäseurakunnan kanssa sekä yksi yhdessä ruotsalaisen, anglikaanisen sekä vanhakatolisen seurakunnan kanssa. Lisäksi osallistuminen kansainväliseen ekumeeniseen helluntaimaanantain tapahtumaan ja sen yhteydessä pidettävään jumalanpalvelukseen sekä jumalanpalvelus Schottenissa. Yhteistyön jatkamisen kartoittaminen Gießenissä. Lisäksi viikkohartaudet kerran kuukaudessa toimintakauden aikana. Tavoitteena on etsiä uusia keinoja tavoittaa alueelle

muuttavia suomalaisia sekä ylläpitää aktiivisesti matalan kynnyksen toimintaa (nuortenillat, naistenillat, pelastakaa miehet –ryhmä, sekä ”kuppi kuumaa” –avoimien ovien toiminta). Lisäksi tavoitteena on yhteistyön kehittäminen mm. Suomi-koulun ja DFG:n kanssa.

Freiburg 2 jumalanpalvelusta, joista toinen jouluna ja toinen pääsiäisenä yhteistyössä paikallisen DFG:n kanssa. Joulukirkon yhteydessä ”Kauneimmat joululaulut” -tilaisuus sekä joulujuhlat ja pääsiäisenä yhteinen pääsiäisjuhla. Lisäksi kaksi hartautta patikkaretkien yhteydessä, toinen syksyllä ja toinen keväällä.

Karlsruhe 7 jumalanpalvelusta, joista yksi patikkakirkkona syksyllä ja yksi yhdessä paikallisen saksalaisen seurakunnan kanssa. Tämän lisäksi osallistuminen viikkotoimintaan sekä yhteisten retkien suunnitteluun ja järjestämiseen. Yhteistyön jatkaminen seurakunnan, DFG:n sekä Suomi-koulun välillä.

Kassel 2 jumalanpalvelusta, joista toinen Kasselissa jouluna ja toinen yhteistyössä Kasselin DFG:n kanssa Niedergandernissa keväällä. Joulujumalanpalveluksen yhteydessä ”Kauneimmat joululaulut” -tilaisuus sekä joulujuhlat yhdessä DFG:n kanssa.

Ludwigshafen 4 hartaushetkeä, joista yksi toteutettuna retkikirkkona.

Rhein-Neckar 6 jumalanpalvelusta, joista yksi yhteistyössä paikallisen saksalaisen seurakunnan kanssa sekä pääsiäisenä ekumeeninen jumalanpalvelus yhdessä Thomas-seurakunnan ja paikallisen katolisen seurakunnan kanssa. Lisäksi tavoitteena on viikkotoiminnan kehittämien ja lisääminen (mm. keskusteluillat ja seminaarit) sekä äiti-lapsi-piirin toiminnan uudelleen käynnistäminen. Tiiviin yhteistyön jatkaminen paikallisen DFG:n sekä Suomi-koulun kanssa.

Frankfurtissa vuosi 2018 alkoi lähetystyön hyväksi järjestetyllä konsertilla. Hyväntekeväisyyskonsertti kokosi suomalaisia yhteen aloittamaan uutta vuotta ja toimintakautta – samalla kaikilla oli mahdollisuus tehdä hyvää pienellä lahjoituksella SKTK:n lähetyskohteisiin. Vuoden 2018 aikana seurakunnassa järjestettiin monia perinteisiä juhlia ja tapahtumia, kuten kirjallisuusseminaari, kulttuuri-illat, perheiden vappubrunssi, suvilaulu-tapahtuma, juhannusjuhlat, seurakuntaretki, itsenäisyyspäivän juhlit ja ”Kauneimmat joululaulut”. Tuttujen, perinteeksi muodostuneiden tapahtumien lisäksi vuosi piti sisällään myös iloisia yllätyksiä ja uusia tapahtumaideoita, joista hyvänä esimerkkinä oli seurakunnan kuoron järjestämä ”London calling” –konsertti syyskuun alussa.

Kansainvälinen työ ja ekumenia olivat vuonna 2018 vahvasti esillä Frankfurtin suomalaisessa seurakunnassa. Uutena tapahtumana suomalainen seurakunta oli mukana järjestämässä helluntain juhlaa yhteistyössä Dornbuschin alueen katolisen seurakunnan, Dornbuschin evankelisen seurakunnan sekä Mennoniitti-seurakunnan kanssa. Seurakunta osallistui helluntaimaanantaina Dominikaner Klosterilla pidettyyn ekumeeniseen helluntaimaanantain juhlaan, joka päättyi yhteiseen hartaushetkeen, jossa mukana lauloi suomalaisen seurakunnan kuoro. Heinäkuussa seurakunta oli mukana Rhein-Main alueen kansainvälisen konventin järjestämässä Mini-WM -jalkapalloturnauksessa yhteisjoukkueella, jossa oli osanottajia anglikaaniseurakunnasta, ruotsalaisesta seurakunnasta sekä Frankfurtin vanhakatolisesta seurakunnasta. Lisäksi perinteeksi muodostunut ekumeeninen yhteistyö anglikaaniseurakunta ”Christ the Kingin”, ruotsalaisen seurakunnan sekä Alt-Katholische seurakunnan kanssa jatkui.

Yhteistyö muiden Hessenin suomalaistoimijoiden kanssa jatkui vuoden 2018 aikana. Yhteistyötä suunniteltiin ja sen kehittämistä mietittiin eri yhteisöjen edustajien kanssa. Hyvänä esimerkkinä oli itsenäisyyspäivän juhla jumalanpalvelus ja sen jälkeinen cocktail-tilaisuus, joka järjestettiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa yhdessä kauppa-killan ja Suomi-koulun kanssa. Juhlat olivat onnistuneet ja niitä on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Vuoden 2018 aikana lähetystoiminta oli aktiivista. Monien tapahtumien yhteydessä lähetystyö oli näkyvästi esillä, mm. hyväntekeväisyyskonsertti, helluntaimaanantain lähetyskoju Dominikaner Klosterilla, syyskuussa pidetty ”Kävele naiselle ammatti” –tapahtuma ja loka-kuussa seurakunnalla järjestetty lähetyslounas muistuttivat ihmisiä SKTK:n lähetyskohteista ja seurakunnan tehtävästä pitää huolta lähimmäisistä lähellä ja kaukana.

Vuoden suurin ponnistus olivat joulumarkkinat, jotka kokosivat tänä vuonna noin 90 hengen joukon vapaaehtoisia seurakunnan toiminnan tukemiseen ja valmistelui-

hin adventtia edeltävinä viikkoina sekä ensimmäisenä adventtiviikonloppuna.

Monien tapahtumien lisäksi seurakunnan viikkotoiminta jatkui aktiivisena ja uusia toimintamuotoja kehitettiin syksyllä pidetyssä strategiapäivässä. Erityisenä uutena kuukausittaisena tapahtumana alkoivat Liekit-musikaalista virinneet ”Toivelaulu-illat” sekä noin joka toinen kuukausi pidetty ”lasten iltapäivä”. Uusien matalankynnyksen toimintojen sekä juhlaperinteiden kautta seurakunnan toimintaan on tullut mukaan uusia alueelle muuttaneita ja alueella jo pidempäänkin asuneita suomalaisia.

Jumalanpalveluksia vietettiin vuonna 2018 Frankfurtissa yhteensä 13. Jumalanpalveluksista 4 pidettiin yhteistyössä muiden seurakuntien kanssa.

Gießenissä ei vuoden 2018 aikana järjestetty jumalanpalveluksia. Syksyllä 2018 seurakunnassa aloitti uusi pappi, joten muutosten vuoksi yhteistyössä pidettiin taukoa.

Kasselissa, Niedergandernissa sekä Schottenissa yhteistyö jatkui paikallisen seurakunnan sekä DFG:n välillä tuttuun tapaan ja jumalanpalvelukset sekä niiden jälkeen pidetyt yhteiset iltapäivät järjestettiin sopimusten mukaisesti.

Karlsruhessa järjestettiin vuoden 2018 aikana 6 jumalanpalvelusta, joista yksi toteutettiin keväällä yhteistyössä paikallisen Lukas-seurakunnan kanssa ja yksi syksyllä ”Kävele naiselle ammatti” –patikkakirkkona. Kesällä Karlsruhessa pidettiin yhteinen seurakuntaretki. Yhteistyö alueella DFG:n sekä Suomi-koulun ja seurakunnan kanssa jatkui entiseen tapaan hyvin ja aktiivisesti.

Rhein-Neckarissa jumalanpalvelukset pidettiin suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2018 aikana seurakunnassa pidettiin 6 jumalanpalvelusta, joista yksi yhdessä Thomas-seurakunnan kanssa sekä yksi yhdessä Thomas-seurakunnan ja paikallisen katolisen seurakunnan kanssa. Keväällä 2018 seurakunnassa järjestettiin keskusteluita eri teemoista.

Mannheimin alueella toimintaa jatkettiin Ludwigshafen-Rheingönheimin jumalanpalvelusryhmän kanssa. Kokoonnuimme yhteiseen hartaushetkeen kolme kertaa vuoden 2018 aikana.

Freiburgissa toiminta jatkui aktiivisena. Suomalainen kuoro toimii alueella hyvin ja yhteistyö DFG:n kanssa on jatkunut sujuvasti kuten aikaisemmin. Vuoden 2018 aikana jumalanpalveluksia järjestettiin suunnitelmien mukaan kaksi, joista toinen pääsiäisenä ja toinen jouluna. Jumalanpalvelusten yhteydessä vietettiin perinteeksi muodostuneen tavan mukaisesti pääsiäis- ja joulujuhlaa yhteisen kahvittelun sekä yhteislaulun merkeissä.

Jumalanpalvelusten, toimitusten sekä viikkotoiminnan lisäksi alueen pappi toimi Hessen-Nassaun, Kurhessenin, Waldeckin, Pfaltzin sekä Badenin maakirkkojen alu-

eella asuvien sekä vierailevien suomalaisten ja heidän perheidensä tukena eri elämäntilanteissa.

Hanna Savukoski

Seurakuntien luottamushenkilöt ja kanttorit

FRANKFURT

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Katriina Wegener
Varapj. – 2. Vorsitzende	Christian Illner
Jäsenet – Mitglieder	Riitta Hartikainen, Markus Miettinen, Päivi Kantti, Iris Dagbagli, Axel Stöver, Petronella Willberg
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Riika Honkaharju, Alisa Pulkkinen
Rengas, Internet	Markus Miettinen
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Hanna Purho, Sabine Laakso, Anna-Maija Zein, Helena Harju, Sirpa Vouri, Kari Eskelinen
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Irja Six
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Elina Oldenbourg
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Päivi Kantti
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Kalervo Laakso, Kari Eskelinen

KARLSRUHE

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Liisa Heinze
Varapj. – 2. Vorsitzende	Pirjo Polletin
Jäsenet – Mitglieder	Eila Greschner, Ritva Rudisch
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Arja Agamah-Ahola, Leena Schröter
Rengas, Internet	Liisa Heinze
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Sofia Kallio, Anu Rautakoski, Anu Tervo, Janne Tervo
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Pirjo Polletin
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Anne Wendelgaß, Hilikka Vogel

RHEIN-NECKAR

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Armi Korja-Mayer
Varapj. – 2. Vorsitzende	Natalie Arndt
Jäsenet – Mitglieder	Mirja Raussi, Dr. Hanna Meyer-Schraml
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Dr. Martin Völkert, Dr. Jade Kirscht
Rengas, Internet	Natalie Arndt
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Claudia Schwabe
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Dr. Hanna Meyer-Schraml
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Dr. Emil Völkert, Hartmut Mayer

4.2.4. Etelä: München, Nürnberg, Stuttgart

Jumalanpalveluspaikkoja: Augsburg, Konstanz, Ulm

Seurakuntien toiminnan keskiössä oli jumalanpalveluselämä. Toteutettiin liikunnallisia tilaisuuksia kuten ”Talvirieha” Nürnbergissä ja projekti ”Liikkuva seurakunta” Münchenissä. Pappi vieraili Suomi-kouluissa ja DFG:n tilaisuuksissa.

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Vuonna 2018 yhteistyötä Suomi-koulujen kanssa tiivistetään. Pappi vierailee säännöllisesti koko alueen Suomi-koulujen tapahtumissa. Jumalanpalveluselämää monipuolistetaan lisäämällä yhteistä suunnittelua. Seurakuntien toimintaa tehdään tunnetuksi kirkollisten toimitusten yhteydessä. Yhteistoimintaa maakirkkojen kanssa kehitetään.

München Münchenissä toteutetaan 11 jumalanpalvelusta. Ensimmäisenä adventtina ja vappuna järjestetään isommat kaikenikäisille suunnatut tapahtumat. Seurakunnan tiedotustoimintaa kehitetään edelleen. ”Liikkuva seurakunta” –projektia laajennetaan ja sille hankitaan paikallisia yhteistyökumppaneita. Omien tilojen hankkimista selvitetään edelleen.

Nürnberg Erlangenissa järjestetään viisi jumalanpalvelusta ja Nürnbergissä yksi. Seurakunnassa järjestetään enemmän lapsiperheille suunnattua toimintaa.

Stuttgart Fellbachissa järjestetään kahdeksan jumalanpalvelusta ja Stuttgartissa yksi. Seurakunnan tiedotustoimintaa kehitetään erityisesti sähköisen viestinnän osalta.

Augsburg, Konstanz, Ulm

Augsburgissa ja Ulmissa järjestetään adventtihartaudet. Konstanzissa järjestetään kesähartaus ja adventtihartaus.

Münchenin suomalaisen seurakunnan kokoontumispaikkana oli Evangelisch-Lutherische Dankeskirche Milbertshofenin kaupunginosassa. Jumalanpalveluksia järjestettiin yhteensä kymmenen. Lisäksi seurakunnan muun toiminnan yhteydessä järjestettiin hartauksia. Ensimmäisenä adventtina pidettiin Milbertshofenissa kaksipäiväiset myyjäiset. Seurakunta aloitti säännöllisen perhekerhon, joka osoittautui suosituksi. Münchenin suomalainen seurakunta osallistuu projektiin ”Liikkuva seurakunta” järjestämällä säännöllistä liikunnallista toimintaa. Taiteen katsomisen ja liikkumisen yhdistävä Museokävely muodostaa uudenlaisen tavan hyödyntää kaupungin monipuolista kulttuuritarjontaa seurakunnan toiminnassa. Seurakunnassa järjestettiin säännöllisesti Virsiä ja viiniä -iltoja.

Nürnbergin suomalainen seurakunta kokoontui Erlangenissa Evangelisch-Lutherische Thomasgemeinden tiloissa. Jumalanpalveluksia järjestettiin Erlangenissa neljä; lisäksi järjestettiin adventtihartaus Nürnbergin Jakobskirchessä. Laskiaiaisen tienoilla järjestettiin yhteistyössä Nürnbergin Suomi-koulun kanssa ”Talvirieha” Entenbergissä. Juhannuksena järjestettiin yön yli kestävä suomalaisyhteisöjen kesätapahtuma Trautskirchenissä. Seurakunta osallistui myös ”Kävele naiselle ammatti” -tapahtumien järjestämiseen.

Stuttgartin suomalainen seurakunta kokoontui Fellbachin Johannes-Brenz-Kirchessä. Jumalanpalveluksia järjestettiin Fellbachissa kuusi. Lisäksi toteutettiin adventtihartaus ja myyjäiset yhteistyössä Suomi-koulun kanssa. Lokakuussa seurakunta järjesti papittoman jumalanpalveluksen Brenz-kirkossa. Jouluaattona vietetyn sanajumalanpalveluksen Stuttgartin Haigstkirchessä toimitti Matti Nikkasen kanssa pastori Paul Murdoch. Seurakunta päätti aloittaa keskustelut Fellbachin evankelisen seurakunnan ja Württembergin evankelisen maakirkon kanssa yhteistyön muodoista tulevaisuudessa.

Lisäksi suomenkielistä toimintaa oli Konstanzissa (Petrus- und Paulusgemeinde / Badenin evankelinen maakirkko), Ulmissa (Evangelische Lukaskirchengemeinde) ja Augsburgissa (Evangelisch-Lutherische Kirchengemeinde Diedorf-Fischach). Paikkakunnilla järjestettiin adventtihartaus; Konstanzissa järjestettiin lisäksi kesäjumalanpalvelus.

Pappi vieraili kertomuskaudella Suomi-koulujen ja DFG:n tilaisuuksissa ja ohjasi ystäväpalveluryhmien toimintaa. Etelä- ja Lounais-Saksan suomalaisten seurakuntien aluepäivät järjestettiin 10. ja 11. marraskuuta Münchenin kupeessa Pullachissa.

Matti Nikkanen

Münchenin suomalainen seurakunta on innostunut „Liikkuva seurakunta” -projektista.

Seurakuntien luottamushenkilöt ja kanttorit

MÜNCHEN

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Leena Nikula
Varapj. – 2. Vorsitzende	Maria Vuori
Jäsenet – Mitglieder	Leena Niemi, Nella Ristiluoma, Henna Thimiopoulos
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Merja Niemi, Anna-Mari Nikkilä
Rengas, Internet	Henna Thimiopoulos
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Walter Heimerl
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Maria Vuori
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Nella Ristiluoma
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Leena Niemi
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Nora Kraft, Eva Otremba

NÜRNBERG

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Tea Jouhki
Varapj. – 2. Vorsitzende	Eija Kassner
Jäsenet – Mitglieder	Marjukka Cassaro, Riitta Harres, Eija Carlsson, Siiri Niittymaa
Rengas, Internet	Eija Kassner
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Siiri Niittymaa
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Eija Carlsson
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Marjukka Cassaro
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Walter Aust, Horst Neuhoff

STUTTGART

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Anu zu Dohna
Varapj. – 2. Vorsitzende	Miina Zander
Jäsenet – Mitglieder	Katja Götz, Terttu Jauss, Juulia Ruha, Sari Laukkanen-Wolfert
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Heidi Stahlhofen-Häyry, Laura von der Hagen
Rengas, Internet	Juulia Ruha
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Gabriele Bäuerle
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Ritva Spindler
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Terttu Jauss
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Arja Ellsäßer, Manfred Maaß

4.2.5. Itä ja keski: Berliini, Bielefeld, Dresden, Hannover

Jumalanpalveluspaikkoja: Braunschweig, Göttingen, Praha

Suomen juhluvuosi oli esillä monissa tapahtumissa, joita järjestettiin osittain yhteistyössä eri suomalais-toimijoiden kanssa. Suomalainen seurakunta toteutti Saksan evankelisten kirkkopäivien puitteissa useita projekteja. Kesäkuussa järjestetty perheleiri sai inostuneen vastaanoton.

Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet olivat:

Tuplajuhlavuoden jälkeen keskitytään seurakunnan perustyön tarkastelemiseen ja kehittämiseen uuden strategian pohjalta.

Berliini 7 jumalanpalvelusta, joista yksi musiikkimessu ja yksi retkikirkko yhdessä Berlin-Brandenburgin DFG:n kanssa. Juhannuksena järjestetään juhannusjuhlat ja kansanlaulukirkko yhdessä Suomi Keskuksen, suomalaisen kielikoulun ja DFG:n kanssa. Joulujumalanpalvelukset pidetään yhdessä saksalaisen yhteistyöseurakunnan kanssa. Kesäkuussa järjestetään perheleiri yhteistyössä suomalaisen kielikoulun kanssa. Tavoitteena on 100 osallistujaa. Osallistutaan „Kävele naiselle ammatti” -tempaukseen, johon haastetaan mukaan Suomi-koulu ja Suomi-keskuksen väki. Osallistutaan Berliinin kansainvälisen konventin järjestämään „Fest der Völker” –katutapahtumaan sekä helluntain uskontojenväliseen rukoushetkeen. Lisäksi järjestetään „Kauneimmat joululaulut” sekä 7 temaattista aikuisten aamupäivä-tapaamista. „Lasten KulttuuriKopla Lakuko” kokoontuu 6 kertaa vuodessa. Hyttyspönttöprojektia jatketaan ja pyritään uudistamaan.

Bielefeld 5 jumalanpalvelusta, joista kesäjuhlakirkko ja joulujumalanpalvelus toteutetaan yhdessä Suomi-koulun kanssa. Pyritään järjestämään yksi tapahtuma yhdessä isäntäseurakunnan kanssa, esimerkiksi „Kävele naiselle ammatti” -tempaus. Lisäksi seurakuntaseminaaripäivä sekä viiniä ja virsiä -ilta.

Braunschweig 2 jumalanpalvelusta, joista yksi retkikirkko ja toinen joulujumalanpalvelus, joka toteutetaan yhdessä Suomi-koulun kanssa. Retkikirkko on samalla „Kävele naiselle ammatti” -tempaus. Suomikoululaisten pyhäkoulu kaksi kertaa vuoden aikana. Lisäksi iltapäiväseminaari naisten iltapäivä-tapaamisten yhteydessä.

Dresden 2 jumalanpalvelusta, joista toinen yhdessä saksalaisen yhteistyöseurakunnan kanssa ja toinen vaeluskirkko, jonka yhteydessä kävellään naisille ammatteja. Joulukuussa järjestetään suomalainen joulukonsertti ja jouluhartaus. Lisäksi uskonpuhdistuksen tematiikkaan liittyvä seurakuntaseminaari.

Hannover 7 jumalanpalvelusta, joista yksi Hannoverin seurakunnan järjestämä vaeluskirkko yhdessä Bremenin seurakunnan kanssa ja yksi musiikkimessu. Joulujuma-

lanpalvelus pidetään yhdessä saksalaisen yhteistyöseurakunnan kanssa. Kahden jumalanpalveluksen yhteydessä järjestetään raamattuseminaari. Joulukuussa järjestetään „Rakkaimpien joululaulujen” laulutilaisuus sekä pikkujoulujuhla yhdessä Suomi-koulun kanssa. Osallistutaan Hannoverin kansainvälisen konventin järjestämän jumalanpalveluksen toteuttamiseen. Suomikoululaisten pyhäkoulu 3-4 kertaa. Lisäksi viiniä ja virsiä -ilta.

Praha Jouluhartaus ja „Kauneimmat joululaulut”.

Rostock Tavoitteena löytää yhteyshenkilö. Yksi hartaus-tilaisuus, retki tai „Kauneimmat joululaulut”.

Leipzig Pyritään käynnistämään yhteistyö paikallisen DFG:n kanssa. Tavoitteena järjestää yksi suomalainen tai suomalais-saksalainen tilaisuus, jota pappi on mukana toteuttamassa.

Lisäksi ylläpidetään aktiivisesti kontakteja alueen keskeisiin yhteistyötahoihin kuten Suomen suurlähetystöön, Finland-instituuttiin, saksalaiseen yhteistyöseurakuntiin, DFG:hen, alueen neljään Suomi-kouluun, Ökumenischer Rat der Kircheniin, Berliinin ja Hannoverin Internationaler Konventehin sekä Hannoverin kunniakonsuliin.

Berlinissä järjestettiin kertomusvuonna yhdeksän jumalanpalvelusta. Maalis- ja lokakuun jumalanpalvelukset sekä juhannusaaton kansanlaulukirkko toteutettiin yhdessä Berliinin suomalaisen kuoron ja sen johtajan Vilja Riutamaan kanssa, mikä on selvästi elävöittänyt seurakunnan jumalanpalveluselämää. Pääsiäisen ja tapaninpäivän jumalanpalvelukset toteutettiin yhteistyössä isäntäseurakunnan kanssa. Juhannusjuhlien yhteydessä pidettiin kansanlaulukirkko ja lapsille oli valmisteltu „Lakuko”, johon ei valitettavasti tullut yhtään lasta. DFG:n kanssa syyskuussa järjestetyssä vaeluskirkossa vaellettiin Euroopan suurimmalla juutalaisella hautausmaalla Berlin-Weißenseellä ja sen yhteydessä osallistuttiin „Kävele naiselle ammatti” -tempaukseen. Marraskuussa pidettiin ensimmäinen Mukulamessu, joka saavutti suuren suosion lapsiperheiden keskuudessa.

Tapahtumat: Perheleiri ei toteutunut, koska ei saatu varattua leirikeskusta sellaiselle viikonlopulle, jolloin ei olisi Suomi-koulun opetusta. Katutapahtumaan „Fest der Völker” ei osallistuttu, koska se osui samalle viikonlopulle „Kävele naiselle ammatti” -tapahtuman kanssa ja haluttiin priorisoida jälkimmäinen.

Berliinin suomalainen seurakunta (ja suomalainen kielikoulu) ei(vät) tänä vuonna osallistunut(neet) Suomi Keskus ry:n järjestämien myyjäisten toteuttamiseen. Syynä tähän oli kirkkoraadin ja kielikoulun johtokunnan huoli kävijämäärältään liian suureksi paisuneiden myyjäisten turvallisuudesta Suomi-keskuksen tiloissa. Yhteistä kon-

septia myyjäisten järjestämiseen turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ei valitettavasti löydetty.

Joulukuussa järjestettiin Villimarjat-kuoron hyväntekeväisyyskonsertti Berliinin hyttyspönttöprojektin hyväksi sekä ”Kauneimmat joululaulut”. Edelliseen osallistui noin 25, jälkimmäiseen 75 ihmistä.

Toimintaryhmät: ”Lasten KulttuuriKopla Lakuko” kokoon-tui keväällä neljä kertaa. Kahdella viimeisellä tapaamisella paikalle ei tullut yhtään lasta. Kun lisäksi syyskuussa Suomi-keskukseen perustettiin kaksi uutta alle kouluikäisten lasten muskariryhmää, ”Lakuko” päätettiin lopettaa kokonaan. Temaattisia aamupäivätapaamisia järjestettiin vuoden aikana kahdeksan. Kevätkaudella jatkettiin tunteisiin tutustumista ja syyskaudella puhuttiin kuolemasta, mm. maailmanuskontojen kuolemakäsityksistä, eutanasiasta ja itsemurhasta. ”Pannu kuumana!” lopetti viikoittaisen toimintansa, kun sen pitkäaikainen koordinaattori muutti tammikuussa Suomeen. Pannu on ollut kuumana kerran kuussa ja kävijöitä on ollut vaihdellen 5-20. Myös naistenillat jouduttiin lopettamaan, kun ryhmälle ei löytynyt vetäjää.

Muuta: Huhtikuusta kesäkuun loppuun seurakunnassa ja Suomi-keskuksessa työskenteli harjoittelijana sosionomiopiskelija Eeva Lanteri-Sali, jonka panostus erityisesti seniorien kohtaamisessa ja juhannusjuhlien järjestelyissä oli todella huomattava. Kirkkoraadin tilanne on ollut vaikea. Pitkäaikainen puuhanainen ja varajäsen Kati Jauhiainen kuoli huhtikuussa. Puheenjohtaja Satu Poikonen ja jäsen Kosti Heiskanen erosivat raadista joulukuun alussa.

Bielefeldissä pidettiin viisi jumalanpalvelusta. Kesäkuun jumalanpalvelus oli kansanlaulukirkko, jossa suomikoululaiset esittivät saarnanäytelmän. Syyskuun jumalanpalveluksen yhteydessä osallistuttiin ensimmäistä kertaa ”Kävele naiselle ammatti” -tapahtumaan, joka innosti mukaan suuren joukon suomikoululaisia perheineen. Joulujumalanpalveluksessa suomikoululaiset esittivät joulukuvaelman. Suomikoululaisten ja heidän perheiden-sä myötä jumalanpalvelusten kävijämäärät ovat kasvaneet huomattavasti. Lokakuun seurakuntaseminaarin aiheena olivat tunteet, ja sen osallistujamäärä jäi vähäiseksi. Marraskuussa järjestettiin viiniä ja virsiä -ilta.

Braunschweigissa järjestettiin vaelluskirkko sekä joulu-jumalanpalvelus. Vaelluskirkko oli osa ”Kävele naiselle ammatti” -tempausta. Joulujumalanpalvelus toteutettiin yhdessä suomikoululaisten kanssa ja siihen osallistui 52 ihmistä. Pyhäkoulua pidettiin Suomi-koulun yhteydessä kaksi kertaa, jolloin tavoitettiin molempien ryhmien kaikki suomikoululaiset. Huhtikuussa pappi osallistui Braun-schweigin Suomi-koulun 10-vuotisjuhlaan, joka kokosi yhteen yli 40 ihmistä. Helmikuussa pidettiin temaattinen naisten iltapäivätapaaminen aiheesta ”Työ tekijäänsä kiittää”.

Dresdenissä pidettiin kertomusvuonna kaksi seurakun-taseminaaria, joihin osallistui 8-11 ihmistä: tammikuun aihe oli ”Tunteet” ja lokakuun ”Väkivallaton vuorovaiku-tus”. Syyskuun vaelluskirkon yhteydessä järjestettiin jo perinteiseen tapaan Naisten Pankin ”Kävele naiselle ammatti” -tempaus. Joulukuussa järjestettiin perinteinen joulukonsertti uudella konseptilla: Esiintyjänä oli Sanna Kurki-Suonio, joka esitti mm. perinteistä suomalaista runolaulua ja Eppu Nuotion uusia joululauluja. Lisäksi konsertti sisälsi paljon yhteislaulua. Konsertti keräsi kir-kon taas kerran täyteen eli paikalla oli noin 180 ihmistä.

Hannoverissa pidettiin kahdeksan jumalanpalvelusta. Bremenin ja Hannoverin yhteinen retkikirkko järjestettiin Steinhudessa yhdessä sikäläisen saksalaisen seurakun-nan kanssa. Hannoverilaisia oli paikalla mukavasti, bre-meniläisiä vain yksi. Marraskuussa osallistuttiin Internati-onale Konventin kansainväliseen jumalanpalvelukseen, joka keräsi yhteen 160 ihmistä 12 eri seurakunnasta. Yhteistä joulujumalanpalvelusta saksalaisen isäntäseu-rakunnan kanssa ei tänä vuonna pidetty, koska viime vuosien kokemukset eivät ole olleet kovin positiivisia. Sen sijaan järjestettiin ensimmäisenä adventtiviikonlop-puna perheiden minijumalanpalvelus, johon osallistui ilahduttavasti 40 ihmistä.

Huhtikuun seurakuntaseminaarissa alettiin puhua tun-teista. Aihe herätti niin suurta kiinnostusta, että sen käsit-telyä jatkettiin naisten aamiaisilla touko- ja syyskuussa sekä lokakuun seurakuntaseminaarissa. Huhtikuun se-minaarin päätteeksi pidettiin Viiniä ja virsiä -ilta. Joulu-kuussa järjestettiin ”Rakkaimmat joululaulut” -tilaisuus, joka keräsi Kreuzkircheen noin 150 ihmistä.

Suomikoululaisille pidettiin pyhäkoulu kerran sekä kevät-että syyskaudella. Marraskuun pyhäkoulun yhteydessä harjoiteltiin suomikoululaisten kanssa joulukuvaelma esitettäväksi seurakunnan ja Suomi-koulun yhteisessä pikkujoulujuhlissa.

Göttingenissä pidettiin Göttingenin ja Kasselin yhteinen retkikirkko jo perinteiseksi käyneeseen tapaan.

Leipzigissa järjestettiin marraskuussa ensimmäinen suomalais-saksalainen jumalanpalvelus, johon osallistui yli 40 ihmistä. Kirkkokahveilla päätettiin Leipzigin alue-osaston perustamisesta Dresdenin seurakunnan alaisuuteen ja nimitettiin sille yhteyshenkilö. Joulukuussa järjes-tettiin ”Linnanjuhlat” Suomen 101-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi. Osallistujia oli reilut 50 ja pappi käytti lyhyen hartauspuheenvuoron.

Prahassa ei kertomusvuonna järjestetty suomalaista kirkollista toimintaa.

Päivi Lukkari

Seurakuntien luottamushenkilöt ja kanttorit

BERLIINI — BERLIN

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Satu Poikonen (-4.12.)
Varapj. – 2. Vorsitzende	Terhi Nebelung
Jäsenet – Mitglieder	Marja Kähling, Kosti Heiskanen (-4.12.), Leena Kratzer, Eija Kaarakainen-Nacke
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Kati Jauhiainen (-22.4.)
Rengas, Internet	Kosti Heiskanen (-4.12.), Satu Poikonen
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Sami Väänänen, Reinhard Hoffmann, Vilja Riutamaa, Terhi Dostal
Ystäväpalvelu – Besuchsdienst	Varpu Seper
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Satu Poikonen
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Marja Kähling
Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen	Orvokki Mette, Oili Much

BIELEFELD

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Anna-Liisa Diestelhorst
Varapj. – 2. Vorsitzende	Raija Stuke
Jäsenet – Mitglieder	Riitta Röthemeyer, Tuija Johansson, Maria Baier, Soile Vainio-Tölle
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Leena Hanisch, Tarja Welschlau
Rengas, Internet	Johanna Schwartz
Kirkkomusiikki – Kirchenmusik	Leena Hanisch
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Maria Baier
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Raija Stuke
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Kielo Haubrok, Christoph Diestelhorst

DRESDEN

Puheenjohtaja – Vorsitzende	Annaliisa Kühn
Varapj. – 2. Vorsitzende	Satu Kujawski
Jäsenet – Mitglieder	Miia Kajander, Elina Liukkonen
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Rafael Kraus, Johanna Barta
Rengas, Internet	Satu Kujawski
Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie	Annaliisa Kühn
Kassanhoitaja – Kassenwartin	Miia Kajander
Tilintarkastajat – Kassenprüfer	Henna Riemenschneider, Toni Laaksonen

HANNOVER

Puheenjohtaja – Vorsitzende

Varapj. – 2. Vorsitzende

Jäsenet – Mitglieder

Varajäsenet – Ersatzmitglieder

Rengas, Internet

Kirkkomusiikki – Kirchenmusik

Ystäväpalvelu – Besuchsdienst

Lähetys- ja kv. diakonia – Mission und int. Diakonie

Kassanhoitaja – Kassenwartin

Tilintarkastajat – Kassenprüferinnen

Leena Burandt

Riitta Seehausen

Kaija Westendorf, Riitta Johansson, Ritva Gerlach,
Pirkko-Liisa Friman, Pirjo Riedl

Pia Kirk, Hanna Hosio

Kaija Westendorf

Pia Kirk

Eeva Korpela-Vehrenkamp, Pirjo Riedl, Riitta Seehausen

Pirjo Riedl

Riitta Johansson

Pirjo-Liisa Seelaff, Marja Kirkko-Jaakkola

Kuvia tempauksesta

„Kävele naiselle ammatti“

München

Hampuri

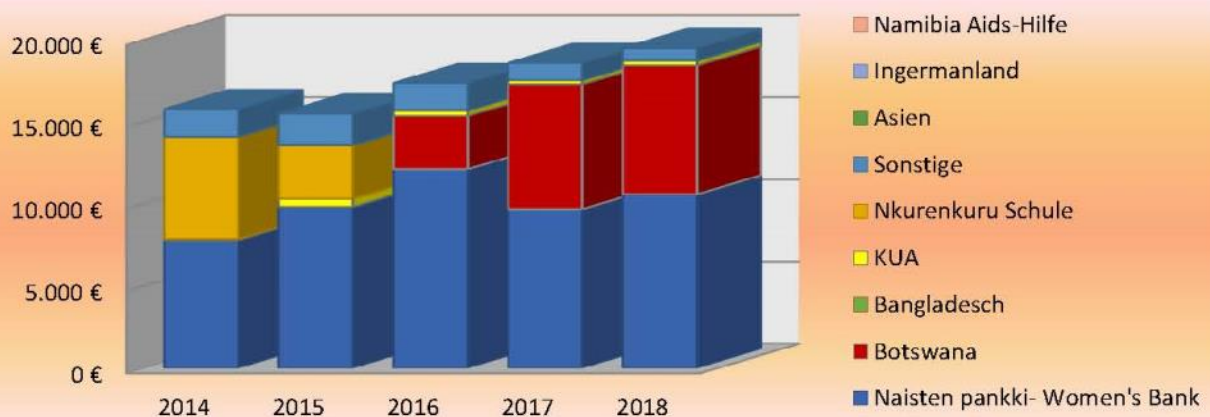
Braunschweig

Kuvat: Päivi Lukkari, Annika Schmidt, Henna Thimiopoulou

Lähetykselle ja kansainväliselle diakoniale annetut lahjoitukset

	2014 / €	2015 / €	2016 / €	2017 / €	2018 / €	Yhteensä / €
Naisten pankki-Women's Bank	7.769	9.802	12.103	9.673	10.577	49.924
Botswana			3.234	7.590	7.838	18.662
Kirkon Ulkomaanapu	63	497	341	260	300	1.461
Nkurenkurun koulu	6.240	3.261				9.501
Muut	1.690	1.933	1.674	1.055	770	7.122
Yhteensä	15.762	15.493	17.352	18.579	19.486	86.670
Jäsenmäärä	8.205	7.919	7.903	7.833	7.835	
Lahjoitukset jäsentä kohti / €	1,92	1,96	2,20	2,37	2,49	

Spenden für Mission und int. Diakonie

Johtokunta, papit, työntekijät

JOHTOKUNTA - VORSTAND

Puheenjohtaja – 1. Vorsitzende	Annaliisa Kühn, Dresden
Varapuheenjohtaja – 2. Vorsitzende	Essimari Kairisto, Düsseldorf
Jäsenet – Mitglieder	Anna-Liisa Diestelhorst, Bielefeld (-17.3.), Mirja Raussi, Rhein-Neckar (17.3.-) Pirjo Friedrich, München (-17.3.), Henna Thimiopoulos, München (17.3.-) Maria Sabelus, Kiel Stella Weißenburg, Berlin
Varajäsenet – Ersatzmitglieder	Leena Nikula, München (-17.3.), Jari Stachon, Köln (17.3.-) Reetta Niemi, Lübeck

Tilintarkastajat - Kassenprüferinnen

Minna Schotten
Margareta Pyykkönen-Bloemer (-17.3.), Teija Wilms (17.3.-)

PAPIT – PFARRERINNEN UND PFARRER

Itä ja keski – Ost und Mitte	Päivi Lukkari
Etelä – Süd	Matti Nikkanen
Lounas – Südwest	Hanna Savukoski
Länsi – West	Anna-Maari Tölle (-19.8.), Helena Eckhoff (20.8.-)
Pohjoinen – Nord	Päivi Vähäkangas (-31.7.), Annika Schmidt (20.8.-)

SKTK:n TYÖNTEKIJÄT – MITARBEITERINNEN UND MITARBEITER des Zfka

Toiminnanjohtaja – Geschäftsführer	Mauri Lunnamo
Toimistostoassistentti – Assistentin	Anne Koskimaa
Jäsenpalvelut – Mitgliederbetreuung,	
Rengas-toimittaja – Rengas-Redakteurin	Ritva Prinz

Seurakunta-apulainen - Gemeinde-Assistent/in

Berliini – Berlin	Hans Lydman
Frankfurt am Main	Eija Kärkäs
Köln	Zoran Uroic

Suomalaispappien toimittamat hartaudet ja jumalanpalvelukset

JUMALANPALVELUKSET JA HARTAUDET

Seurakunnat

srk	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	yhteensä
Berlin		20	25		20	37			20	24	29	75	250
yht.työ jp				75								72	
Bielefeld		20		14		32			29			58	153
Bremen		15		27	14					32	32	25	145
Dresden									13			180	193
yht. työ jp		86											
Düsseldorf		23	60		37				50		50	105	385
yht. työ jp						100						60	
Frankfurt	85 20		38	28		30			15	23		95 80	478
yht. työ jp.		75			30 57 100							34 87	
Hampuri	27 40 56	19 18	18 25 14	15 14 24	19 22	99 32		26	26 25 62 16 3 6	22 24		81 33 200 66 18	1050
yht. työ jp					14					38			
Hannover		18	18						31	13		40 150	270
yht. työ jp				55							160		
Karlsruhe		18		16					11	17		43 75	180
yht. työ jp			67										
Kiel		8		13	9				16	16		28	90
Köln		37	47		32	78			18	18	27	23 50	330
yht. työ jp				87					40				
Lyypekki		10		14	10					26	11	50 12	133
München	14	8			18 50		8		18	16	27	45 80	284
yht. työ jp			28									65	
Münster		17	28		27				15		27 11	55	180
Nürnberg	10	31	9			30			11		36	37	164
Rhein-Neckar			20			21				21	18		80
yht. työ jp				65								80	
Ruhrin alue		10	21						16			60 13	120
Stuttgart	21	13		38	8		20		24	25	15	85 75	324
srk yhteensä													4809

Yhteistyöjumalanpalvelukset voivat olla ekumeenisia tai esim. saksal. yhteistyöseurakunnan kanssa järjestettyjä, niitä ei ole laskettu yhteismääriin.
Sinisellä merkitty Kauneimmat joululaulut tmv.

Suomalaispappien toimittamat hartaudet ja jumalanpalvelukset

Muut jumalanpalveluspaikat	muut jp-paikat	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	yhteensä
	Augsburg												62	62
	Braunschweig									16			52	68
	Dorsten (Ruhrin alue)												17	17
	Freiburg				43								32	75
	Kassel												45	45
	Konstanz						25						21	46
	Leipzig											41		41
	Ludwigshafen	9				9						7		25
	Niedergandern					28								28
	Schotten (yht. työ jp)					65								
	Ulm												27	27
	Wittenberg (JuureS)										62			62
	Ylöjärvi (yht. työ jp)								565					
	muut yhteensä													496

JUMALANPALVELUKSET JA HARTAUDET YHTEENSÄ

5.305

Yhteistyöjumalanpalvelukset voivat olla ekumeenisia tai esim. saksalaisen yhteistyöseurakunnan kanssa järjestettyjä.

Niitä ei ole laskettu yhteismääriin.

Sinisellä merkitty Kauneimmat joululaulut tmv.

Suomalaispappien toimittamat kirkolliset toimitukset

	määrä	kävijöitä
kasteet	17	297
avioliittoon vihkimiset ja siunaamiset	17	821
kodin siunaamiset	1	9
hautaan siunaamiset ja muistotilaisuudet	17	546
Tavoitettuja henkilöitä yhteensä		1.673

Seurakuntien omat toimintakertomukset vuodelta 2018

löytyvät ao. seurakunnan kohdalta netistä www.rengas.de

Seurakuntien jäsenmäärät

Seurakunta Gemeinde	2015	2016	2017	31.12.2018	Muutos 2017-2018 Änderung 2017-2018
Berlin	763	760	765	772	7
Bielefeld	292	287	287	282	-5
Bremen	174	178	184	191	7
Dresden	69	81	80	79	-1
Düsseldorf	483	486	488	481	-7
Frankfurt	1.460	1.476	1.390	1.372	-18
Hannover	627	615	596	594	-2
Karlsruhe	320	321	321	320	-1
Kiel	244	246	250	254	4
Köln	879	868	861	873	12
Lübeck	273	269	268	266	-2
München	800	801	808	829	21
Münster	131	128	139	139	0
Nürnberg	290	289	287	284	-3
Rhein-Neckar	203	203	204	198	-6
Ruhrgebiet	212	203	203	203	0
Stuttgart	584	589	595	590	-5
GfdJ	115	103	107	108	1
Yhteensä/insgesamt	7.919	7.903	7.833	7.835	2
Seemannskirche in Hamburg	320	313	309	304	-5

Lähde / Datenquelle:

SKTK:n jäsenrekisteri / Mitgliederregister des Zfka 31.12. des jeweiligen Jahres

Finnische Staatsangehörige nach Bundesländern am 31.12.2017 *)

	Fläche	Finnische Staatsbürger (Anzahl)		
	km ²	insgesamt	männlich	weiblich
Deutschland	357.030	17.465	6.215	11.250
Baden-Württemberg	35.752	1.845	650	1.195
Bayern	70.549	2.565	930	1.635
Berlin	892	4.645	1.955	2.690
Brandenburg	29.477	125	50	75
Bremen	404	195	60	135
Hamburg	755	875	250	625
Hessen	21.115	1.690	555	1.135
Mecklenburg-Vorpommern	23.174	125	45	80
Niedersachsen	47.618	1.035	290	745
Nordrhein-Westfalen	34.084	2.385	770	1.615
Rheinland-Pfalz	19.847	465	155	310
Saarland	2.569	70	25	45
Sachsen	18.414	240	110	130
Sachsen-Anhalt	20.445	90	45	45
Schleswig-Holstein	15.763	1.040	290	750
Thüringen	16.172	75	35	40

*) Ergebnisse des Ausländerzentralregisters.

© Statistisches Bundesamt, Wiesbaden 2018

Vervielfältigung und Verbreitung, auch auszugsweise, mit Quellenangabe gestattet.

Finnen in Deutschland (31.12.)

Jahr	insgesamt	männlich	weiblich
2017	17.465	6.215	11.250
2016	15.050	5.040	10.010
2015	14.580	4.792	9.788
2014	14.019	4.510	9.509
2013	13.915	4.445	9.470
2012	13.359	4.135	9.334
2011	13.182	4.013	9.169
2010	12.960	3.856	9.104
2009	12.901	3.790	9.111
2008	13.400	3.987	9.413
2007	13.394	3.986	9.408
2006	13.175	3.837	9.338
2005	13.253	3.875	9.378
2004	13.110	3.763	9.347

Suomalaisen kirkollisen työn keskus
Herrenhäuser Str. 12, 30419 Hannover
0511-2796600, info@zfka.de, www.rengas.de

rengaszfka